

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 5 de desembre del 1933

SUMARI

A dos quarts de cinc i vuit minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

Prec del senyor Fàbrega, al Govern de la Generalitat, interessant un auxili a Palamós amb motiu de les recents inundacions al Baix Empordà.

Resposta de l'honorable senyor Conseller Primer.

Rectifica el senyor Fàbrega.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de Contractes de conreu.

Resposta del senyor Cerezo, per la Comissió, als senyors Romeva i Carreres i Artau.

Intervenció del senyor Serra i Moret.

També intervé el senyor Simó i Bofarull, al qual contesta el senyor Cerezo.

Se suspèn el debat.

Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei de diverses transferències entre partides del Pressupost de despeses d'enguany.

En votació nominal, per 35 vots contra 11, és rebutjat el vot particular dels senyors Vidal i Guardiola i Tallada.

Article 1.º Manifestacions del senyor Vallès i Pujals, el qual anuncia la presentació d'una proposició incidental.

Resposta del senyor Conseller de Finances, el qual creu improcedent la presentació de l'esmentada proposició incidental.

Rectificació del senyor Vallès i Pujals.

En votació ordinària, amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana, s'aprova l'article.

A continuació, també en votació ordinària, votant a favor la Minoria de Lliga Catalana, és rebutjada la proposició incidental.

Són aprovats, tot seguit, sense discussió, amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana, els articles 2.º i 3.º

Resta pendent de votació definitiva el Projecte de Llei de transferències.

Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei facultant la Comissaria de Lleida per a la permuta d'una parcel·la de terreny.

Després d'unes manifestacions del senyor Conseller de Finances, com a aclariments que havia demanat el senyor Sol sobre el Projecte, resta aquest aprovat i pendent de votació definitiva.

Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei referent a la concessió d'un crèdit extraordinari.

A petició del senyor Tries de Bes, dona unes explicacions el senyor Cerezo, de la Comissió.

Intervé el senyor Conseller de Finances.

Rectifica el senyor Tries de Bes.

Fa ús de la paraula el senyor Ventosa i Calvell; li contesta el senyor Conseller de Finances, i s'aproven, amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana, en votació ordinària, els dos articles de què consta el Projecte.

Resta pendent el Projecte de Llei de votació definitiva.

Se suspèn la sessió per menys de mitja hora.

A dos quarts de vuit i vuit minuts es reprèn la sessió.

S'assenyala l'ordre del dia per a la sessió de dimecres i s'aixeca la sessió. Són dos quarts de vuit i nou minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a dos quarts de cinc i vuit minuts de la tarda, sota la Presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

(Entra el senyor Conseller de Governació.)

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Interessant un auxili a Palamós amb motiu de les recents inundacions al Baix Empordà

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Fàbrega.

El Sr. FABREGA : Senyors Diputats : En la sessió del dia 1.er d'aquest mes, el meu company i amic senyor Laureà Dalmau, en nom propi i dels companys de la circumscripció de Girona, va fer un prec al senyor Conseller d'Obres Públiques, referent als aiguats que han devastat una de les terres més formoses de la comarca del Baix Empordà. A aquest prec s'hi uniren els companys senyors Xirau i Carreres i Artau, i va ésser recollit pel digne senyor Conseller Primer, el qual va prometre que el Govern de la Generalitat de Catalunya faria tot el necessari, no solament per a auxiliar les víctimes, o sigui els obrers més necessitats, dels estralls d'aquesta inundació, sinó també per a estudiar les obres que s'haurien de fer per a veure si d'una vegada s'acabava que aquesta fatídica riera d'Auvi continués essent el flagell de Palamós i de Sant Joan de Palamós i continués fent els estralls que per quarta vegada, en l'espai de vint-i-cinc anys, ha fet.

Vull aprofitar aquest moment de fer ús de la paraula i de la benevolença de la Presidència i de la dels senyors Diputats, per parlar-ne una mica, abans de fer el prec que m'ha obligat a demanar la paraula.

Com he dit abans, no és aquesta la primera inundació que ha portat llàgrimes i dols a la terra en la meua vila nadiva, Palamós. En 1908, quan

ningú no ho esperava, es va produir una inundació terrible, que va causar tres víctimes. Una d'elles fou un jove, ajudant de Marina, anomenat Juli González i Hontòria, el qual, després d'haver salvat la seva jove esposa, que acabava de donar a llum una nena, es va llançar coratjosament a la salvació dels altres veïns de Palamós que estaven demanant socors desesperadament. Aquest ajudant de Marina va anar a salvar, després de la seva muller i de la pròpia filleta, una vella i a una nena; però com que desconeixia la vila perquè feia poques setmanes que hi estava, per a poguer portar-les a un lloc segur, va tenir la dissort d'atravesar la carretera de Girona, que estava convertida en una vertadera riuada, i, no podent dominar l'embarcació, aquesta va volcar i es varen negar aquest ajudant de Marina, la velleta i aquella criatura. Va causar aquesta inundació grans estralls a la Plaça de l'Estació, plaça que està situada davant del mar, davant de l'Hotel Tries, en la qual, els dies de gran festa la nostra joventut punteja la nostra dansa nacional, i aquesta Plaça va quedar convertida en un immens barranc, amb una profunditat de quatre i cinc metres, arrossegant tota l'extensió de la Plaça.

Amb motiu d'aquesta inundació, l'Ajuntament va fer tots els possibles per a reparar aquests danys. Els veïns de Palamós hi varen contribuir, perquè aleshores la indústria suro-tapera passava per un període molt bo, i, naturalment, llavors tots varen contribuir a reparar aquests estralls. Amb les obres que es varen fer, es tenia la confiança que no es repetirien aquestes inundacions. Dissortadament, en l'any 1916 es va repetir; i aquesta nova inundació va tornar a causar els mateixos estralls i va tornar a emportar-se'n la Plaça, que ja no era Plaça de l'Estació, sinó que se'n deia Plaça de González Hontòria, ja que se li havia donat el nom d'aquell jove ajudant de Marina que havia perdut la vida per a salvar els seus conseqüents. Doncs bé : s'ho va emportar tot.

(Entra el senyor Conseller Primer.)

La inundació es va tornar a repetir en 1920, amb els mateixos estralls, exactament iguals. I llavors es pensà en la necessitat de desviar aquesta

nera per a evitar que les aigües que venien de Palafrugell, de Montràs, d'Armadàs i de tots els poblets d'aquell indret, anessin a desembocar, anessin a desaiguar a una altra platja, a la platja de Castell, i així, pensant que no portaria aquesta riera tanta aigua, s'evitarien noves inundacions.

Degut a les gestions del que era llavors el Diputat del Baix Empordà, Salvador Albert, es va aconseguir aquesta desviació. Això es va produir l'any 1922, i les obres es realitzaren entre el 1922 i el 1923; de manera que Palamós tenia la sensació que ja no havia de veure cap més inundació. Prova d'això és que s'havia anat edificant en el pla, que l'Ajuntament havia embellit aquesta mateixa Plaça de González Hontoria construint-hi un magnífic brollador i un far per a illuminar el Passeig, ja que des d'allà surt el passeig de la mar, que havia fet una barana artística a la vora del passeig; tothom, en fi, tenia la sensació que no s'havien de produir més inundacions.

Però, dissortadament, la nit de dimecres de la setmana passada, quan ningú s'ho esperava, novament es va produir aquesta inundació. A Palamós, a la vila, no havia caigut gairebé una gota d'aigua; però a aquelles muntanyes de Fitó, de Montagut, de Puigcargol i de Puigxifré, a totes aquestes muntanyes que gairebé circunden Palamós, es veu que hi havia caigut una enorme quantitat d'aigua i que a aquells torrents que condueixen al tros de la Riera d'Auvi, de 2 quilòmetres d'extensió, que van al mar tocant a Sant Antoni, es va produir una inundació tan forta com ningú no ho sospitava; ningú no s'ho creia, i va agafar de sorpresa la gent. Sortosament encara, en mig de tots aquests dolors, es va produir a quarts de nou de la nit; si aquesta desviació d'aigües a Palamós s'arriba a produir a les onze o a les dotze de la nit, segurament que a l'endemà al matí, així com en carretes es va anar a treure l'aviram i el bestiar mort, s'hauria hagut de treure els cadàvers de les persones en la mateixa quantitat. Perquè resulta que avui hi ha uns quants carrers amb cases de planta baixa, i en aquestes cases de planta baixa, fixe'u-vos-hi, les aigües varen arribar a una alçària de 8, 9, 10 i 11 pams. De manera que tot el que hi havia dins d'aquestes cases, tot el mobiliari d'aquests pobres obrers, va quedar desfet, va quedar esmicolat. En saber jo que havia ocorregut aquest aiguat, em vadeig per sonar a Palamós, el mateix dijous, i no pòdeu figurar-vos, senyors Diputats, el quadre de tristesa i de desolació que es va presentar davant dels meus ulls. Acompanyat de l'Alcalde i del Governador, senyor Prunés, que va acudir immediatament a Palamós — i en la tarda del dijous va acudir també l'honorable senyor President de la Generalitat —, visitarem els llocs més afectats, i es necessitava tenir un cor molt dur per a no enternir-se davant de tanta de misèria, davant de tant de desconsol, davant de tanta de desolació. Llavors, l'honorable senyor President de la Generalitat i el Governador varen prodigar paraules de consol a aquells veïns i els varen oferir llur ajuda per a poder atendre les primeres necessitats. Dissabte es varen rebre els primers auxilis de la Generalitat, i ahir foren repartits entre les famílies més necessitades de Palamós. Les pèrdues són grosses.

A part d'aquestes pèrdues que han sofert els obrers, hi han unes grans pèrdues sofertes per indústries i comerços, molts d'ells situats a la carretera de Girona a Palamós, que avui porta el nom d'Avinguda de Francesc Macià. Allà hi ha, per exemple, la Societat Cooperativa «L'Equitativa», integrada per més de dos mil sosis, hi ha la central, i les aigües entraren en els departaments de la cooperativa, produint averies que es calculen en més de 50,000 pessetes; les aigües varen invadir també el magatzem de cereals del senyor Cruz, el molí de Fuxà, una fàbrica de iute de Salvador Gubert i altres establiments més modestos que estan situats en aquella carretera, entre altres, el Centre Federal, les taules de marbre del qual eren cobertes per trenta centímetres d'aigua. Això demostrarà als senyors Diputats la gran quantitat d'aigua que va invair Palamós.

Des d'aquest lloc, davant del Parlament, que es fer-la davant de tot Catalunya, he de fer justícia a les autoritats que es desvetllaren en prodigar auxilis als veïns que demanaven socors; especialment n'he de fer a la secció de marins, al cos de carabiners i particularment al benemèrit cos de la guàrdia civil, el qual tenia en perill la seva caserna, amb sis o set pams d'aigua, i es varen llençar molts dels guàrdies al carrer i amb aigua fins al pit es varen dedicar a la salvació de veïns que tenien en perill la vida. I, per damunt de tots, hi ha un obrer, l'obrer que estava aquell dia de servei de nit a la central elèctrica, un obrer anomenat Molines, que va passar hores i hores amb aigua fins al pit per a evitar que la llum del poble s'apagués, per a impedir que el poble, per una averia, quedés a les fosques. Figureu-vos, amb una nit tan terrible com aquella, si la llum s'hagués apagat, el que podria haver ocorregut! Per això, jo em complasc en citar aquest obrer de nom Molines per l'acte d'abnegació que va fer, no desempatant ni un moment la central elèctrica tot i que el pis on es trobava es movia per la pressió de l'aigua.

Doncs bé, senyors Diputats, com he dit primer, són quatre ja les inundacions que en el termini de vint-i-cinc anys s'han produït a Palamós. Els primers auxilis materials han arribat amb una rapidesa extraordinària. Com ja us he dit, ahir els obrers més damnificats varen rebre ja els primers auxilis, però ara cal fer el necessari perquè aquest fantasma de l'Auvi desapareixi de Palamós; altrament Palamós és una vila completament morta. Si ha d'estar cada dos o tres o quatre anys amb el perill de què vingui una nova inundació, Palamós no podrà suportar-ho. Amb aquestes quatre inundacions sofertes hem de calcular que els danys ocasionats sobrepujen els quatre milions de pessetes, i si s'ha de repetir cada cinc o sis anys, havent-hi d'afegir diners per la mateixa causa, és impossible que Palamós pugui suportar-ho. Per això jo he fet aquest prec, que ja sé que no serà debades, per a veure si el Govern de Catalunya pren totes les mesures que estiguin al seu abast — i si algunes d'elles són a l'abast del Govern central, que les recolzi — a fi de què es facin a Palamós les obres necessàries perquè es pugui evitar d'una manera definitiva que tornin a venir aquests dies de dol i aquests dies de tristor.

Ara mateix, Palamós, que ja va tenir, diguem-ne la desgràcia, quan el del Banc de Catalunya, de perdre 80,000 pessetes, de les quals n'ha rescabalat 8,000, es troba sense cabals. S'acaba d'inaugurar el Grup Escolar i ha hagut de fer una despesa de 18,000 pessetes per a material escolar. Ara s'ha obert una subscripció i l'ha encapçalat amb 5,000 pessetes, fent un gran esforç. Palamós no té diners, i, en canvi, es troba amb la plaça de González Hontoria — les fotografies de la qual jo tinc aquí, a la disposició dels senyors Diputats perquè les puguin contemplar — completament destruïda, novament convertida en un barranc de quatre o cinc metres de profunditat. Es una plaça que molts Diputats segurament la coneixen, que es troba davant de l'Hotel Tries, i el qui hagi anat a Palamós segurament que s'ha hostatjat en aquest Hotel i haurà vist aquella plaça, que era on s'iniciava el passeig del Nord, en la forma que estava. Doncs bé; com deia, aquella plaça, en tota la seva extensió, ja no existeix; una gran part del passeig ja no existeix, i el més terrible és que no existeix ja en tota aquella extensió la recollectora general que recull totes les aigües brutes i els detritus del poble. Es una obra que s'ha de fer immediatament, perquè si no es fa immediatament es convertirà tota aquella fondalada en un dipòsit de brutícia, que podria portar una infecció a Palamós.

Palamós, com dic, no té una pesseta, necessita que se l'ajudi; i jo espero que el Govern de Catalunya no li regatejarà aquest ajut, i que si el Govern de Catalunya porta aquí un Projecte d'ajut a Palamós, jo confio en què tots els Diputats de tots els sectors de la Cambra, prescindint dels ideals que ens separen, s'uniran com un sol home per a córrer en ajut de la nostra vila estimada. (*Molt bé!, en tota la Cambra.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Senyors Diputats: En la sessió anterior es va parlar de la qüestió que planteja novament el company Fàbrega, a conseqüència d'un prec que va adreçar en termes més breus el Diputat senyor Dalmau. A aquest prec s'hi varen adherir els Diputats senyors Xirau i Carreres i Artau, i vaig tenir l'honor de contestar al senyor Dalmau, agraït a la vegada les manifestacions dels senyors Xirau i Carreres, manifestant no sols com el Govern se solidaritzava amb el dolor que hi havia a les comarques del Baix Empordà, a conseqüència dels estralls produïts per aquestes inundacions, sinó que em vaig permetre recordar el que en virtut d'uns estralls recents produïts a les comarques de Girona havien fet ja el Govern de la Generalitat i el Govern de la República.

Avui vaig a intentar, sense repetir el del dia anterior, impressionat, com segurament s'haurà impressionat tota la Cambra, davant del to patètic amb que ha descrit els fets dolorosos de Palamós el company Fàbrega, inspirant-se, indubtablement, en la visió de la realitat en aquella comarca, dir novament que el Govern de la Generalitat, de la mateixa manera que va copsar i va atendre, a mesura de les seves possibilitats, el produït pels últims aiguats, farà aquesta vegada tot quant li permetin els mitjans de què disposa.

Aquestes comarques de Girona, les comarques baixes de Girona, venen essent d'uns anys ençà víctimes precisament d'estralls d'aquesta naturalesa, i no, per cert, per descuit o per abandó de la generació actual. El senyor Fàbrega sap que indubtablement aquests aiguats ràpids i insospitats que sorprenen la gent obeeixen en part al règim general de pluges de les nostres comarques, règim irregular que tenint, a tota la circumscripció, a totes les comarques gironines, una plujositat d'uns 650 a 700 mil·límetres, no es distribueix d'una manera regular durant l'any, sinó que es presenten sobretot en dos períodes, que són aquest d'octubre, novembre i començaments de desembre, però especialment octubre o novembre, i el dels mesos de maig i abril. Abans no eren tan freqüents aquestes desgràcies, i no ho eren perquè les riuades, les avingudes dels rius, que són les que produeixen les vingudes ràpides dels rius, es trobaven contingudes per la frondositat i per la població dels nostres boscos. En els anys de guerra, especialment, en què els preus de les fustes tingueren un valor extraordinari, l'egoisme o la manca de previsió o la manca de solidaritat de la gent d'aleshores amb les generacions venideres, tallaren d'una manera extraordinària, excessiva, en forma que, avingudes que trigaven a arribar des de l'alta muntanya a la plana disset o divuit hores, hi arriben avui amb sis o set hores, i això és el que sorprèn les poblacions. De manera que l'evitació d'aquests estralls suposa la solució de problemes generals d'importància extraordinària. D'un costat la repoblació dels boscos; d'altra banda, la canalització dels rius amb més fermesa del que s'havia iniciat a conseqüència de les penúltimes inundacions. Tot això està encomanat ja en forma d'estudi al Departament corresponent. I en quant al fet concret del que s'ha dolgut d'una manera especial en la sessió d'avui el senyor Fàbrega, jo solament he de dir-li — és a dir, no hi hauria ni necessitat de dir-li per quant ell mateix ja ha fet la confessió que més ràpidesa, més interès del que ha mostrat el Govern de la Generalitat davant de la desgràcia que plora Palamós, no podia donar-se —, que immediatament de conèixer els fets, i els resultats precisament d'aquests fets, el Govern de la Generalitat trameté el seu condol a l'Ajuntament de Palamós i al de Sant Joan de Palamós, i l'endemà s'enviava a Palamós una quantitat respectable, que era l'única cosa de la qual disposava, gràcies encara a l'aportació fet per «Ràdio Barcelona», que havia recollit una quantitat a conseqüència de les penúltimes inundacions i que ara ha servit molt meravellosament per acudir en ajut de l'Ajuntament de Palamós. A part d'això, jo puc dir, en nom del Govern, precisament per haver-se'n ocupat d'una manera especial, que, a més d'encarregar l'estudi d'evitar que es reproduïxin fets tan lamentables com els que acaba d'exposar a la Cambra el senyor Fàbrega, es preocupa així mateix de veure amb quins mitjans pot comptar per ajudar a minvar els dolors i la tragèdia produïda per els darrers aiguats. D'això pot tenir-ne la seguretat el senyor Fàbrega. I en quant a aquesta Riera desviada, no fa molts anys, gràcies a l'esforç d'un ciutadà exemplar, Salvador Albert, va ésser atesa, es procurarà també fer el necessari perquè no hi hagi el temor de noves roptures com les que s'han produït ara, ocasionant seguidament la inundació de

Palamós amb els desperfectes que d'una manera tan precisa i concreta ha descrit el senyor Fàbrega.

Es tot quant puc dir-li, però amb la seguretat absoluta que es continuarà fent tot el possible, repetixo, per a disminuir els efectes d'aquesta nova inundació a la vila de Palamós.

El Sr. FÀBREGA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Fàbrega.

El Sr. FÀBREGA: Per a donar les gràcies al senyor Conseller Primer per les explicacions donades i per la promesa d'ajut que ha fet, la qual promesa ja no és tal, sinó que és una realitat, perquè, com ja he dit abans, ahir ja es repartí entre els obrers afectats per les inundacions de Palamós i Sant Joan de Palamós la quantitat respectable que envià el Govern de la Generalitat.

Gràcies al Govern, doncs, per haver contribuït tan ràpidament a l'auxili dels veïns d'aquelles poblacions.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial sobre el Projecte de Llei de Contractes de Conreu

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. CEREZO: Sento que no es trobi a la Cambra el senyor Romeva, per contestar algun dels extrems del seu discurs. El senyor Romeva, en el conjunt de les seves manifestacions, no va anar concretament contra el Projecte, sinó que tenia determinats dubtes produïts per alguns dels principis que es manifesten en aquest Projecte de Llei. Ell acceptava com a bo el principi del patrimoni familiar i el de l'estabilitat, però argumentava que podria ésser molt possible ocasionar la desvalorització de la terra. Jo he de dir al senyor Romeva que és al revés, que l'estabilitat, precisament, ha de marcar una major producció en la terra, perquè l'esforç de l'home serà més fort, serà més potent que fins avui, i això farà que produeixi més el cultiu i es doni més valor precisament a la terra. Parlava ell del dret d'adquisició, manifestant que estava subjecte aquest dret a un preu que li semblava que s'assenyalava d'una forma irregular i que, per tant, la valorització de la propietat també seria irregular. Jo he de fer avinent al senyor Romeva que el preu que s'estableixi en tot contracte d'arrendament té el dret de revisió, i el té cada sis anys. Per tant, no s'ha d'assenyalar cap preu a perpetuïtat; és només per sis anys.

Ens parlava de subarrendaments, cosa que en la Llei està completament previst que queden anul·lats els subarrendaments. L'article que fa referència a determinats subarrendaments, fora dels subarrendaments de la vídua i dels de malaltia o vellesa del conreador, és un tipus de subarrendament que hi ha a les nostres comarques, d'uns homes que han arrendat una terra erma i que hi han posat un esforç, fent canalitzacions en aquelles terres per a convertir-les en productives, i que després fan un subarrendament. És en aquest sentit i en aquest esperit que aquest article comprèn el subarrendament, no aquell tan corrent en moltes altres comarques, que un mateix arrendatari feia el subarrendament fent un negoci amb aquelles terres que subarrenda. Aquests, però, com una manifestació al senyor Romeva, puc dir-li que en el mateix article queden completament

suprimits i, per tant, és prohibit el cas del subarrendament.

Ens parlava, també, de què, en voler nosaltres establir el que s'anomena patrimoni de terra familiar, podria ésser aquesta una fórmula d'establir el minifundisme en la terra, i jo he de dir-li que el senyor Carreres i Artau va fer la manifestació que nosaltres havíem ja deixat el minifundisme, perquè precisament el temperament de la classe pagesa de la nostra terra tendeix a què per mitjà de situacions legals de matrimoni i altres fórmules que hi ha, es va ampliant la propietat. Per tant, ell mateix donava l'argument de què aquest minifundisme no serà possible, i nosaltres també estem convençuts que no ha d'existir aquest minifundisme, perquè l'objecte que nosaltres perseguim no és reduir la propietat, sinó aquella propietat que ha d'ésser treballada per un propi conreador. Un propi conreador pot tenir molta altra propietat en arrendament i reservar-se només una part que vulgui treballar. És aquesta la part que limita, pel propietari i pel conreador.

Altres coses importants no digué el senyor Romeva en relació a diversos aspectes de la Llei, i va dir que presentaria algunes esmenes i que això a ell l'obligaria a tenir una actitud, moltes vegades, d'admetre principis de la Llei plantejats per aquesta Comissió, i altres vegades que potser no els podria admetre. Em plau, doncs, aquesta actitud de voler presentar esmenes, i tingui la seguretat que la Comissió estudiarà aquestes esmenes per veure les que es puguin introduir al Projecte de Llei pel seu millorament.

El senyor Carreres i Artau va fer determinades observacions sobre aquest Projecte; i totes aquestes manifestacions es podrien concloure en dos aspectes, perquè tota la seva peroració va ésser sols per a parlar dels contractes de parceria i dels contractes dits de masoveria. Ja li va contestar a això el senyor Conseller de Justícia i Dret que en la Llei senten els principis de tots els contractes que hi ha a les comarques de Catalunya. Però el senyor Carreres i Artau deia que això vindria a ésser la mort de la vida de la pagesia; i nosaltres hem de dir-li que tota vegada que s'estableix una estabilitat de contracte, no pot haver-hi causa de mort, perquè es donen unes garanties als treballadors de la terra, perquè el seu esforç ha d'ésser més remunerador i perquè tots aquells beneficis que siguin fruit de la producció i del treball han de venir en benefici del mateix. Per això entenem que no pot ésser mai una causa de mort de la pagesia, sinó tot el contrari.

(*Entra el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

I també es va parlar i es va voler argumentar aquí que nosaltres dèiem que existia una norma de feudalisme; i volien argumentar-lo en tipus de contractes que són forestals relacionats amb determinades masoveries. Però nosaltres, en canvi, el sentit de feudalisme el donem a tots aquells contractes d'arrendament que vertaderament existeixen entre dues persones que, pel mateix contracte, esdevenen l'amo i l'esclau. I dic l'amo i l'esclau, perquè el treballador de la terra, ja ho hem dit aquí, moltes vegades no era un home lliure, sinó que era un home que tota la seva consciència política estava supeditada a l'acció que podia fer-li l'amo de la terra en virtut de les Lleis que l'emparaven en formalitzar-se els contrac-

tes. Ja varem dir en presentar el Projecte que nosaltres hem vist contractes en què es feia constar, d'una manera clara, que l'arrendatari venia obligat a practicar tot el que era manifestació de fe religiosa; i això també era una imposició que establia l'amo sobre l'arrendatari en voler-se imposar sobre la consciència d'aquell home, quan la consciència ha d'ésser lliure. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Jo no n'he vist mai de contractes d'aquesta forma. ¡Això és una falòrnia!

El Sr. ARMENDARES: És curt de vista.

El Sr. CERESO: Doncs jo sí, que els he vist.

El Sr. CARRERES I ARTAU: Doncs jo, no.

El Sr. CERESO: Però no em negarà que vostè hagi vist contractes d'arrendament en què es posava una clàusula que deia que tant el treballador de la terra com la seva muller, en les èpoques en què anava el senyor de la casa a les habitacions que se li reservaven, havien d'estar al servei d'aquest senyor, quedant així obligats a fer uns serveis que no eren els propis del contracte, perquè aquests serveis propis del contracte són els relatius al treball de la terra, però mai els serveis de criat d'aquell propietari. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. CARRERES I ARTAU: Demano per parlar.

El Sr. CERESO: Sí; i això és una condició molt generalitzada, com també ho és el lliurament de determinades espècies perquè en una temporada fixa s'hagi de fer una visita d'acatament al senyor. I nosaltres, totes aquestes condicions, són les que entenem que hem de qualificar de feudalisme, perquè volen mantenir aquella qualificació d'amo i criat, mentre que nosaltres entenem que sols ha d'haver-hi el propietari i l'arrendatari de la terra.

El Sr. TRIES DE BES: ¡Ja és feudalisme ja això!

El Sr. ARMENDARES: Fa molt bonic poder parlar d'aquestes coses des d'aquí.

El Sr. VALLS I TABERNER: ¡Vosaltres, no voleu més que criats!

(*Rumors perllongats en la Majoria i Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Serra i Moret.

El Sr. SERRA I MORET: Senyors Diputats: Creiem que no serà difícil que la Cambra es faci càrrec que no és una cosa molt fàcil per una mentalitat socialista com és la nostra fer la apologia del dictamen que ha presentat la Comissió Especial de Contractes de Conreu. Jo voldria que els senyors Diputats reconeguessin que de vegades nosaltres hem de fer un gran esforç d'adaptació, i que únicament perquè tenim la facultat d'ésser realistes, podem atemperar-nos a certes coses que són proposades aquí per a solucionar conflictes que són vius a la nostra terra, ja que no podem obtenir naturalment aquelles resolucions que nosaltres desitjaríem, però que poden marcar un avenç en les condicions generals de la nostra societat; i, per consegüent, nosaltres tenim el deure de veure-les amb simpatia i recolzar-les en el que ens sigui possible. Ja sabem que d'aquesta Cambra, probablement, no sortiran mai solucions socialistes. No podem fer-nos il·lusions a aquest respecte;

però encara que així sigui, en l'evolució general de les coses, nosaltres hem d'apreciar l'esforç que pugui fer-se en aquesta direcció, que serà més o menys marcada, i que algunes vegades, tot i proposant normes de justícia i equitat, podria ésser que aquestes representessin un entrebanc en el progrés de la nostra ideologia. En aquests casos, nosaltres som realistes. Una mentalitat socialista no és una mentalitat dogmàtica com molts es pensen. Dintre del socialisme, com dintre de tots els credos i de totes les organitzacions que sostenen determinats principis, hi ha un mosaic d'interpretacions i d'adaptacions de doctrines; i entre les moltes modalitats que hi ha en el camp socialista, n'hi han moltes, gairebé podríem dir la majoria, que tenen un criteri evolucionista i que tenen, a més, una solució particular per a cada conflicte plantejat en la societat moderna. Una cosa ens uneix a tots — i crec que en això vosaltres haureu de comprendre el per què nosaltres, en molts moments, som partidaris de solucions intermitges — que és la realitat econòmica que nosaltres considerem com a prèvia a la realitat jurídica. Nosaltres creiem, i ho sostenim — i tenim alguns motius per a sostenir-ho — que sempre les realitats econòmiques són les que determinen l'estat social dels pobles i, per consegüent, el seu criteri jurídic i la seva adaptació a normes jurídiques.

En la qüestió del problema de la terra, qüestió plantejada no solament a Catalunya, sinó en totes les parts del món, i no solament en l'època present, sinó en totes les edats, per la raó fonamental econòmica que de terra n'hi ha poca, que la terra no és multiplicable, que la terra no es pot fabricar; i mentre hi hagi una quantitat limitada, l'home se l'haurà de partir d'una manera o altra, haurà de fer-la produir i haurà de cercar dintre de la seva organització, allò que pugui ésser de major rendiment i utilitat a totes les societats. Aquest problema, com dic, és un problema de tots els països i de totes les èpoques; i nosaltres volem, solament, repassar per alt les condicions econòmiques de la post-guerra. Fent una separació necessària en aquest cas del que ha succeït a Rússia, nosaltres ens trobem amb què en gairebé tots els països d'Europa hi ha hagut una reforma agrària. Llevat de comptades excepcions, en tots els països d'Europa hi ha hagut una reforma agrària; i els que han estat una excepció ara, és perquè la reforma s'havia fet abans i, per consegüent, s'havien anticipat a les realitats actuals, alguns per uns decennis i altres àdhuc per centúries. Des dels Estats Bàltics fins els de l'Orient d'Europa, a tot arreu hi ha hagut una reforma agrària, i aquestes reformes agràries, no han tingut, per regla general, tendències socialistes, al contrari, hem de suposar i creure nosaltres que les reformes agràries han estat estimulades i acceptades per les classes capitalistes i burgeses precisament per a contenir l'avenç del socialisme que podia desbordar-se de Rússia. A tots els Estats limítrofes de la Rússia soviètica, les reformes agràries han estat radicals, i és precisament on s'han desenvolupat amb més amplitud i on s'han subvertit més tots els sistemes de la propietat i s'ha arribat a l'extrem de radicalismes per part dels elements bur-

gesos que governaven que en el nostre país ningú no s'hauria atrevit a proposar. No cal parlar de Finlàndia i sobretot dels tres Estats Bàltics, Estònia, Lituània i Letònia, tres països on gairebé s'ha transformat l'estat de propietat. Han fet una distribució general de la propietat, com igualment l'han fet Polònia, Txecoslovàquia, Bulgària i tots els països del Sud d'Europa, particularment, d'una manera molt afectiva, Romania i Txecoslovàquia.

La tendència general d'aquestes reformes ha estat sempre la mateixa: la distribució de la terra, treure la terra de mans dels grans propietaris i crear petits propietaris, i al mateix temps ha anat acompanyada a tots els països per una modificació radical del sistema d'arrendaments, donant molta més llibertat i amplitud a l'esfera jurídica dels arrendaments de les terres de conreu i àdhuc de les propietats que no són de conreu directe, com nosaltres venim a tractar en aquest Projecte de Llei. A tot arreu, la tendència ha estat la de crear propietaris. Crear propietaris, al nostre entendre, no és cap solució socialista. Quan discutíem nosaltres el Projecte de reforma agrària al Parlament, vàrem haver de contestar moltes vegades que no adoptàvem cap solució socialista i que possiblement adoptàvem solucions antisocialistes, però eren solucions d'equitat, eren solucions intermitges que posaven remei a mals que tenien una agudesia i una exacerbació que feien perillar qualsevol estat polític que pogués establir-se als nostres dies.

Aquí, en discutir-se aquesta Llei de contractes de conreu i particularment en discutir-se la totalitat d'aquest Projecte, s'ha donat a les conseqüències d'aquest Projecte, a les possibles conseqüències d'aquest Projecte, una amplitud potser excessiva, perquè pels parlaments que jo he escoltat en la discussió de la totalitat d'aquest Projecte m'ha semblat endevinar que en alguns hi havia la illusió de què aquest Projecte havia de resoldre tots els conflictes del camp i en altres hi havia la temença o l'aprensio que aquest Projecte crearia una quantitat de conflictes nous, i en alguns, exagerant la nota, s'ha arribat a dir que la riquesa del nostre país sofria una amenaça molt seriosa, en altres, encara, s'ha dit que això seria la ruïna de les nostres institucions i la de la nostra riquesa agrícola i pecuària. Crec que tot és exageració, que ni aquest Projecte soluciona tots els conflictes — com és llei natural que no els solucioni — i que ningú no perilla en virtut d'aquest Projecte. A més, em fa l'efecte que aquest Projecte l'haurien hagut de veure amb molta simpatia tota la gent conservadora del nostre país, perquè tot ell és d'una certa timidesa, tot ell és d'una gran circumspecció. No hi he vist jo — al menys el meu temperament no ho ha sapigut veure — cap exageració enlloc. Per consegüent, quan he sentit de llavis tan autoritzats com del senyor Abadal — persona que sap ella i sap tota la Cambra, que em mereix el més alt respecte — que la riquesa de Catalunya era amenaçada per les conseqüències enormes que es derivarien de l'aplicació de les reformes que aquí s'establien, em semblava una cosa completament exagerada, i per aquest respecte que jo tinc al senyor

Abadal, jo, escoltant-lo amb moltíssima atenció, no podia endevinar amb quins motius es fonamentava per a fer aquests vaticinis tràgics del que podia resultar de l'aplicació de les normes que en aquest Projecte s'estableixen — em semblà que potser era una aprensio — no diré una posició política — que en ell no vull creure — pròpia de l'home que ha viscut en un món on res no s'ha mogut durant un munt d'anys i fins i tot de centúries.

Al nostre país, el progrés en matèria de contractes en l'ordre jurídic no hem pogut observar-lo, no hem pogut constatar-lo enlloc. No hem vist mai noves regulacions, nous procediments, ni hem vist que s'obrissin noves portes, ni que el dret s'eixamplava ni es constrenyia, no hem vist cap canvi en el que va de la nostra vida; i la gent s'ha emmotllat a les normes antigues. Sembla talment com si la gent, en les normes antigues i consuetudinàries, hagi trobat el mitjà per a desenrotllar els sistemes d'explotació de la terra i el que se'n derivi. Però en molts casos és molt preferible que hi hagi normes escrites i legislació, sobretot quan existeixen problemes vius, quan nosaltres vivim dintre d'unes qüestions que constantment se susciten i que no són artificioses ni tampoc artificials com alguns pensen. Tots aquests problemes que s'ha suscitat a Catalunya — vaig dir-ho l'altre dia i he de repetir-ho avui — no són nous, ni els ha creat la Unió de Rabassaires. Aquests poden tenir el mèrit en aquesta qüestió, d'haver aglutinat les ambicions d'una reforma, però, en realitat, abans de l'existència de la Unió de Rabassaires existia el problema i tots sabem que la República anterior a la nostra havia legislat en aquest sentit, i si no hagués vingut el cop d'Estat del general Pavia, potser no tindríem de discutir aquest problema perquè en certa manera hauria quedat resolt per l'anterior República.

Ha existit, s'ha manifestat en diferents èpoques i en diferents vegades. El problema existeix. I si no hagués existit fins hauríem de desistir que existís, perquè jo no sé que n'hem de treure de la resignació i quin profit pot haver-hi per a Catalunya que els nostres pagesos, els nostres treballadors, es resignessin a una vida de misèria i privació, i no dic d'esclavatge perquè aquest és relatiu, però sí a una vida de misèria i de privacions que no pot donar-li cap facilitat per al seu desenrotllament físic i intel·lectual. Just és que tinguin ambicions, i si en el camp d'aquestes ambicions no hi ha més que la lluita personal del que treballa i conreua la terra amb el que la posseeix, ¿què té d'estrany que ens trobem davant d'aquest conflicte, que és cosa naturalíssima i que hem d'acceptar-lo, no com a un mal, sinó en conjunt i considerant-lo d'una manera freda i serena com un bé? És molt preferible que existeixi una lluita i un antagonisme entre el patró i l'obrer o entre el propietari i l'interessat o el parcer o el que conrea la terra, que no pas que existeixi una harmonia paradisiàca en perjudici d'un dels dos.

Acceptem, doncs, el problema i procurem endegar-lo, perquè nosaltres, naturalment — per alguna cosa hem vingut al Parlament — malgrat que tinguem la nostra ideologia i la nostra con-

cepció d'una nova societat i de les formes que puguin regular una nova societat, nosaltres som aquí per adaptar-nos a l'ordre legal que s'estableixi per a mirar d'endagar-lo, de corregir-lo i, en el possible, de millorar-lo. Per consegüent, nosaltres veiem amb simpatia la presentació d'aquest projecte, i, ho repeteixo, si alguna cosa té per nosaltres és que és tímid; apart d'alguna alteració, d'alguna modificació, potser d'alguna millora que podria introduir-s'hi, al meu entendre, per a donar-li un sentit més orgànic, per a donar-li fins i tot una possibilitat d'aplicació més eficaç, pel restant a nosaltres ens pla i desitgem recolzar-lo. Jo tinc la convicció que aquesta Llei no ha de portar de cap manera cap catàstrofe ni tampoc cap perjudici a la nostra economia. En l'ordre de les relacions entre els conreadors i els propietaris, hi trobaran, tant els uns com els altres, majors facilitats d'intelligència que les que avui tenen i hi trobaran normes més segures per a establir els seus contractes; no estaran en el terreny de les vaguetats en què han viscut sempre aquests contractes de la terra. Tothom sabrà a què atènyer-se respecte d'això. No solament sabrà a què atènyer-se, sinó que davant seu un subjecte que no és matèria passiva sinó que nosaltres l'estimulem, que és l'única cosa que podem fer, trobarem un home en activitat, i un home en activitat en defensa dels seus interessos és un home que per regla general serveix els interessos que se li confien, és un home molt més fidel a les normes que s'han de seguir, és un home perfectament lleial al contracte que ell ha fet en llibertat i en consciència; per tant, nosaltres hem de creure que en aquest aspecte se'n derivaran més aviat beneficis que perjudicis.

Deien alguns dels impugnadors d'aquest Projecte que constrenyia, que limitava la llibertat de contractació. Jo no ho sé veure; tampoc no n'he sentit cap demostració. Jo no he vist enlloc que aquest Projecte limités la llibertat de contractar; no fa altra cosa que establir unes normes generals dins de les quals poden fer-se tota classe de contractes, amb tota la varietat que existeix a Catalunya, i, fins i tot, si fos més prolífica aquesta varietat hi cabria també dintre d'aquesta nova Llei. Podrien multiplicar-se les formes de contractació, i aquesta Llei no hauria de modificar-se: hi caben totes les formes de contractació. Només aquesta Llei fa un punt de referència que no existia, perquè s'hi estableix la possibilitat de revisar els contractes i d'atemperar-los a noves condicions econòmiques. Alguna referència ha de fer perquè es trobi la fórmula, la disjuntiva o el motiu que pugui decidir si el contracte és revisable o no ho és. I com que no en tenim cap d'altre, com que no tenim cap altre punt de referència, la Llei, ha d'acudir a l'únic que podia anar, que era el de la riquesa declarada, el de la riquesa imponible. Podríem crear-ne nous punts de referència, però seria una gran complicació si els creéssim; perquè, com els creariem? ¿Es que podríem donar nosaltres a les Junes Arbitrals la facultat que elles fessin una estimació de la terra, una estimació de les possibilitats de producció i una estimació del possible preu que s'hagués de pagar per a l'explotació d'aquella terra? Dintre mateix d'aquest punt de referència, o només prenent-se com

a base o tipus, també hi cap l'acostar-se més o l'apartar-se més segons siguin les pretensions d'aquells que estan en lluita o en pugna i que no puguin harmonitzar els seus interessos. Per consegüent, fins en això la Llei és moderada.

Una altra de les impugnacions és el dir que els propietaris no se sentiran segurs en la possessió de la terra. Crec que poden sentir-se perfectament segurs amb l'aplicació d'aquesta Llei. Tot aquell que es consideri amb el dret d'ésser propietari, al meu entendre — i em sembla que no dic res de nou ni res molt separat d'aquesta concepció general del món o de la societat — ha de considerar-se en el dret d'ésser propietari en tant que aquella cosa que ell posseeix o detenta tingui una utilitat social, no sigui quelcom subjecte al seu caprici, sinó que sigui objecte sempre de rendiment i d'utilitat per a tots els homes; i si una propietat que està en explotació, una finca que està en explotació, no pot conrear-la ell, no pot atendre a la seva explotació d'una manera directa i d'una manera eficaç, i ni amb el seu intel·lecte ni amb el seu esforç muscular, ¿quin dret bàsic, essencial, té aleshores el propietari a la possessió d'aquella terra? ¿Es que únicament la inversió del capital justifica, en coses d'extensió limitada, com és la terra, el dret d'usdefruit aquella part que pot ésser d'utilitat social, que pot ésser de gran rendiment i que un altre la intervén, no en la seva capacitat de productor o director d'aquella explotació, sinó solament en la seva capacitat de propietari, únicament intervenint, interferint aquesta explotació normal de la terra? Jo crec que en aquest cas nosaltres hem d'admetre, i ho hem d'admetre alegrement — ja no parlo des de cap punt de vista socialista, sinó des del punt de vista més capitalista que vulgueu —, hem d'admetre que la propietat, com més estigui en les mans dels que la treballen i que l'exploten i que la fan produir, més rendiment social pot donar, més avantatges pot produir; ens haurem d'alegrar sempre de veure que la terra, com tota cosa de valor social limitat, està en les mans que més eficaçia li poden fer donar. I en la forma que ho estableix la Llei, en aquesta forma moderada, progressiva, lenta, amb una bona quantitat de reserves que gairebé no poden ampliar-se, ¿quins perills existeixen o quins perills presenta contra el sentiment de la propietat? Si més aviat l'estimula, si més aviat li dona un gran afany! El senyor Careres i Artau ens deia aquí que algunes de les propietats passaven moltes vegades a mans dels masovers o dels explotadors. Jo he de dir-li que no són algunes, sinó gairebé totes, i que els que fan valer les propietats són precisament aquells que opten a la seva compra i que solen ésser els que les exploten. I doncs si aquest procés nosaltres el veiem en la forma restringida d'avui, ¿què té de particular que nosaltres li donem un sentit legal, un endegament i una facilitat, tota vegada que la societat se'n beneficia de què aquest procés es realitzi i que cada dia vegem nova gent que explota directament la terra incorporada a la seva propietat, perquè tenen aquest sentiment de possessió i de permanència d'aquella cosa que ells necessiten per a la producció i per al seu treball? Al contrari; si jo he començat per dir que en totes les nacions d'Europa que havien volgut fer una mena de cordó sanitari contra el socialisme rus, havien aplicat precisament el sistema de distri-

bució de la terra i havien estimulat el sentiment de propietat en tots els ciutadans, ¿quin mal ha d'ésser per a nosaltres, a Catalunya, que també s'estimuli? Si no en pot fer cap, si vosaltres sou els primers que haurieu de rebre això amb alegria, perquè, en realitat, vosaltres veureu que hi ha un estímul superior, per part d'aquells que treballen la terra, per arribar un dia o altre a la seva possessió, sobretot si troben dintre de la Llei facilitats per arribar a l'adquisició d'aquella terra que treballen!

Com que en la discussió de la totalitat tots nosaltres ens hem limitat només a parlar en termes generals, jo no vull dir ara si és completament justa l'estimació que ha de fer-se del valor de la propietat. Tot això podrà discutir-se després i en el detall quan arribi el moment precís i podrà corregir-se en un sentit o altre, perquè el principi que estableix la Llei, no solament és un principi just sinó que socialment parlant és un principi útil, i nosaltres hauríem d'estimular-lo i sobretot vosaltres més que nosaltres, i no és que nosaltres ens haguem de penedir d'haver-ho estimulat com a socialistes que som, perquè quan nosaltres parlem de socialització no vol dir que les coses totes hagin de collectivitzar-se, ja que hi hauran coses que no podran collectivitzar-se mai; una d'elles és el treball de la terra en el nostre país, però sí que podran les formes de producció, és a dir, en la manipulació dels productes de la terra algunes vegades s'ofereix la possibilitat de treballs col·lectius, però generalment en els treballs elementals i primaris de totes les collites, els homes a Catalunya, almenys per regla general, perquè el mapa de Catalunya és molt variat, han d'ésser treballs individuals, que fets per un home sol que senti aquest treball, perquè comporta moltes vegades una vida de privacions i sacrificis més que de compensació i esplai. I, per consegüent, aquell home ha de tenir una certa vocació per l'ofici que fa i ha de tenir arrels molt profundes en la terra, i és molt natural que estant consagrat a la terra d'una manera contínua arribi a sentir fonament el desig de possessió de la terra, i és molt just que nosaltres facilitem aquest sentiment de possessió de la terra en tot el que sigui possible. I no veig que això pugui portar cap mal resultat econòmic. Anarquia, no pot portar-la mai, tampoc aquest projecte; al contrari, l'anarquia ve sempre de la impotència que es troba en aquell que defensa els seus interessos davant de la legalitat existent. A tot home que li doneu camins legals per a poder defensar els seus interessos, el trobareu en certa manera conservador, almenys amic de la legalitat i de l'ordre. Aquell que és impotent, que es troba ferit i que no pot defensar-se mai, aquell és anarquista o anarquitant; és el depravat que no troba els camins oberts, aquell és qui és anarquista. Tot el que ha succeït en el camp, a casa nostra, no és cap novetat perquè ha succeït gairebé a tot arreu del món i si algú de nosaltres s'esgarrija és perquè no té l'experiència o no ha volgut llegir la història; en una època o altra sempre han succeït gairebé a tot arreu del món, perquè aquesta lluita és eterna o, si no completament eterna, és realment una lluita centenària. Precisament no fa molt temps que estava llegint uns llibres que parlen de la transformació de la propietat a Irlanda,

i em semblava llegir la història contemporània de Catalunya. Les mateixes coses que han succeït aquí succeïen a Irlanda cinquanta anys endarrera per unes lleis que havia votat el Parlament britànic, força més radicals que les que proposa avui, al cap d'uns anys, la Majoria d'aquest Parlament. Les mateixes alteracions d'ordre, la mateixa negociació de lliurement de fruits, els mateixos incidents, tot va succeir igual cinquanta anys endarrera a Irlanda.

Ja sé que em direu que algunes d'aquestes reformes, en la major part d'elles, ha estat el pretext polític, a part d'aquests de previsió contra la invasió del socialisme, qui les ha portades; en molts casos, el que els pobles han volgut redimir les seves terres de la possessió dels estrangers: el cas de Txecoslovàquia, el de Polònia i aquest mateix cas d'Irlanda, on les propietats es redimeixen de la possessió que tenen els lords anglesos, són casos de nacionalisme, que em direu que aquí no tenen justificació, però és que també aquest problema de la terra té un aspecte polític i el té també a casa nostra. Quan els homes es divideixen en grups i els uns van a la conquesta dels drets i els altres a oposar-se a aquesta conquesta perquè volen continuar en l'ús del privilegi, els homes ens dividim en dos camps o en més de dos camps — generalment en dos perfectament delimitats —, però la diferència que hi ha entre un camp i un altre camp és molt superior a la que hi ha entre una nació i l'altra nació. La lluita és política també en aquest cas, i està molt justificat que sigui també una lluita política, perquè tots aquells que durant anys, per no dir centúries, han estat demanant reformes i el reconeixement d'uns drets que ells havien adquirit, que la major part d'ells i com a classe tots havien adquirit amb el seu esforç, aleshores és molt natural que aquesta gent imposi una avançada en la societat i es trobin amb pugna amb els que volen retenir l'ús de tots els privilegis; que hi hagin, en fi, classes polítiques i que les coses es plantegin en el terreny completament polític. Està tan justificat aquí, com si els propietaris fossin d'una altra nació: els propietaris seran tots catalans, o la majoria d'ells seran catalans, i la lluita serà entre catalans, però serà entre una classe de catalans i entre una altra classe de catalans, entre una classe que són excessivament conservadors i no volen adaptar-se a les exigències del moment i els altres que senten l'impuls contingut de tants de segles de lluita i que troben una oportunitat per a defensar el seu dret i defensar-lo dintre de la Llei, perquè al capdevall aquí no estem discutint altra cosa que una Llei.

Per consegüent, repeteixo, no hi veig cap amenaça per a la riquesa de Catalunya, absolutament cap; al contrari, s'ha dit i s'ha repetit que totes les reformes agràries havien portat el desastre a les nacions que les havien aplicat. L'experiència i les estadístiques no ens han demostrat pas això, però, a més, sempre que trobeu algú de tipus governamental i fins conservador, però amb bona voluntat per a resoldre aquests problemes de la terra, a tots els veureu inclinats a les mateixes solucions. He conegut homes molt conservadors d'altres països que tot han estat partidaris d'aquestes solucions que aquí es proposen; tots han estat parti-

daris de què s'extenguessin en el possible les facilitats perquè els homes poguessin tornar-se propietaris; tots han estat partidaris de què els contractes i els pagaments dels contractes es fessin en una forma moderna, adaptada a les condicions i a les necessitats de la vida moderna i no en la forma arcaica que es segueix encara, que anés trobant una solució en les seves possibilitats econòmiques. Els conservadors i els radicals, tots en són partidaris. No és just, doncs, que es vingui a regatejar el que la Llei diu, que si algun defecte té, és ésser excessivament conservadora.

Si hagués pensat que havia d'intervenir en aquest debat avui, hauria portat algunes dades per a demostrar que el que dic, amb xifres pot aquí demostrar-se d'una manera palmària.

Des de Mèxic fins a l'extrem Orient, fins a l'Assia, es fàcil de demostrar com la multiplicació de la propietat ha resultat sempre en un augment de riquesa; fins i tot aquelles societats asiàtiques que es sostenen en aquests moments en contra de tot el món i de les corrents modernes, se sostenen precisament perquè la propietat està molt disseminada i perquè està en moltíssimes mans. Aquest fet no el pot negar ningú. Els fets econòmiques transcendeixen d'una manera forta en l'organització social, adapten els homes a unes condicions de resistència, que és impossible moltes vegades que corrents modernes i que corrents civilitzadores penetrin en molts pobles per haver estat aquests sotmesos a lleis econòmiques que els ha modelat d'una manera que gairebé són impermeables a les corrents exteriors. És, doncs, interessant de dir que aquest Projecte, al nostre entendre, encara es excessivament tímit, i jo diré que si alguna cosa hauriem desitjat exigir d'aquest Parlament, és que d'una manera més clara, encara que no està en el Projecte, haguéssim vist almenys un pas d'ascensió per a tots aquells que estan esperant de nosaltres la resolució o l'endegament dels seus problemes. Dic ascensió en aquest sentit: per exemple el contracte de rabassa morta que queda en la Llei de reforma agrària consagrat com un cens — que han de venir Lleis que el desarrotllin, però que el principi consta allà —, aquest mateix principi podia ésser desenrotllar d'una manera més radical dintre d'aquesta Llei i podia ésser establert ja des d'ara que tot contracte de parceria que comportés una continuïtat de treball i d'explotació, es pogués reconèixer ja com una enfiteusi, com un cens redimible a voluntat del conreador; això s'havia ja de consignar en la Llei, per a demostrar que nosaltres, almenys, ascendíem en totes les coses.

Just és, per exemple, que en els llocs on els amos de les terres les exploten directament o per mitjà d'un arrendatari, i que no tenen altra cosa que jornalers, just és que allà mantinguin com aspiració el poder arribar a emancipar-se o a treballar pel seu compte i arribar a ésser massovers o parcers o conreadors directes. Però com que a Catalunya aquest pas ja està donat i com que aquest pas està donat fa cents d'anys, just és que a aquests conreadors directes, els quals han consagrat tota la seva vida i la vida de moltes generacions a l'explotació de la terra i a l'enriquiment del nostre país, se'ls dongués al cap d'avall

unes facilitats, no ja per a l'adquisició en aquest sentit que aquí s'expressa, sinó ja un reconeixement d'un dret inalienable en la terra que treballaven, es a dir, que tots els contractes d'arrendament, llevat d'aquests contractes que són de terminis curts, que en alguns casos es donen, que tots els contractes de llarga durada, poguessin considerar-se ja com un cens redimible, a voluntat del que explota la terra, i crec que no hauríem fet res de massa consagrant aquest principi i aquest dret, perquè si nosaltres ja ho vàrem establir en la Llei de reforma agrària al Parlament Espanyol — i per bé que es va trobar alguna oposició, més que altra cosa es va trobar el consentiment general de tots els Diputats i l'aprovació de quasi tots els sectors de la política espanyola, llevat de rares excepcions — just és que nosaltres aquí, per a una cosa que es refereix exclusivament a Catalunya, haguéssim accentuat aquesta nota i l'hi haguéssim donat un desenrotllament major dintre d'aquesta Llei de contractes de conreus; no sé si és la més adequada, però crec que ho és prou, per a contenir aquests principis i el desenrotllament d'aquests principis. Crec que no hauria estat res exagerat que haguessin trobat tots els que conreen la terra, com dic, un pas ascencional en l'aprovació d'aquesta Llei. Perquè ara, en aquesta Llei, hi trobaran majors facilitats, hi trobaran reconeixement dels seus drets, hi trobaran la consagració d'alguns drets que no tenen encara, com són els drets de tanteig i de retracte i altres coses per l'estil, que avui no les posseeixen i que les tindran ja. Naturalment que sempre representarà un ascens, sempre representarà un avenç, el que en aquesta Llei es diu i es consagra. Però hauria estat millor que d'una manera ja definitiva nosaltres haguéssim establert principis que haguessin posat a la gent d'una manera automàtica en possessió de nous drets.

I crec, senyors Diputats, que sense poder afegir grans arguments en favor de l'aprovació d'aquesta Llei, he de dir que els resultats que jo n'espero, no són gens desfavorables per a la producció catalana. Escoltant del senyor Carreres i Artau, l'altre dia, la seva magnífica dissertació sobre la masia, a mi em semblava que la idea literària o política del senyor Carreres i Artau era magnífica, i que realment la masia pot semblar una fórmula d'harmonia, una cosa definitiva en l'acció del temps i en les distintes solucions que han donat a certs problemes les diferents etapes històriques perquè ha passat la nostra societat; la masia catalana té molt de poètica, pot ésser cantada en tots els tons per aquells que en són els propietaris, per aquella nissaga que viu allà i que està establerta allà a través del temps i que podria mirar-se tots els embats de la sort, perquè ella, d'una manera fixa, es perpetua allà contra els interessos de tots els altres. No és en realitat un parallamps, ni és tampoc res que mantingui una estabilitat econòmica favorable per als demés. En els temps de les guerres civils o en els temps de perturbació anteriors als moments o a les èpoques que vivim ara, potser la masia catalana representava algun lloc de refugi, potser en l'única cosa estable que hi havia en la nostra terra, l'única cosa fixa,

però després ha anat perdent el seu sentit. Un home que no era d'aquí, que no era gens revolucionari, en Carlyle, ja deia fa quaranta anys, que la institució de l'hereu a Anglaterra havia tingut la virtut de crear un estúpid a cada casa. A Catalunya, aproximadament, podem repetir això. L'hereu, per regla general, ha estat un infeliç que ha viscut com el frare de les faveres, a costa de la planta, que és la masia, i de tota l'organització que la masia representa, però en realitat aquell home no treballava res, era un element passiu i moltes vegades destructor; en la major part dels casos, destructor i dilapidador de la fortuna que havia hereditat, i no era la fortuna solament, sinó la institució i la tradició, que potser és alguna cosa més seriosa. Les tradicions i les institucions no les liquidem nosaltres, els de fora; generalment les liquiden els de dintre, els que en fan mal ús, els que les enrunen i les desprestigien. Perquè si la institució hagués estat bona, tots l'hauríem acceptat. Si haguéssim vist que entorn d'aquella masia no hi havia altra cosa que felicitat, pau, ordre i prosperitat, ho trobaríem bé; però hem vist tot el contrari, hem vist, generalment, que el que hi havia era desordre, dilapidació, vici i ruïna. I, en efecte, la nostra masia ja ha mort; ara ja serà aviat un objecte històric i arqueològic. Està bé que aquest gran ciutadà que és el senyor Patxot, vulgui recollir-ne tots els records; farà molt bé, com es recullen els records de tantes altres coses, que així serà aviat un objecte de museu. Però en realitat, la masia ja no viu a Catalunya, com no són vives moltes d'aquestes institucions. Els propietaris, per regla general, degradats amb llur passivitat, sense iniciatives, sense cultura, no han estat mai més que uns perfectes paràsits que han viscut a costa dels altres, i no hi ha hagut regeneració enlloc. Si alguna aportació ha trobat el camp català en el capital, han estat aportacions d'altres nuclis, que no són precisament els propietaris; han estat aportacions de grups industrials o gent d'indústria que s'han enriquit i han portat llurs capitals per a millorar llurs posicions o propietats, però en general, allà on el propietari ha pogut mantenir el seu feude i ha pogut mantenir la continuïtat de la possessió de la terra, allà no hi veureu més que decadència i enviliment. No val, doncs, la pena que lluitem gaire per a defensar coses caduques i que moren per si soles.

(Entra el senyor Conseller de Sanitat i Assistència Social.)

Jo no he viscut molt, encara que no sóc cap jove, però he viscut el suficient per a veure liquidades moltes masies, poderoses, riques i fortes, i no les han liquidat les lleis que nosaltres hem fet, ni les sublevacions, ni la manca de pagament de les parts per part dels masovers o dels parcers; les han liquidat els propietaris, amb llurs vicis i llur degradació. I quan una cosa no presenta més que l'aspecte de ruïna, quan es veu clivellada per tot arreu, ¿què en fem de defensar-la? Si també els corrents econòmics ens fan canviar a tots nosaltres i probablement aniran transformant totes les coses de Catalunya i totes les coses del món, com sempre ho han fet, i nosaltres no hem de fer

altra cosa que adaptar les normes jurídiques a les noves condicions econòmiques del país.

(Entra el senyor Conseller de Cultura.)

Jo participo molt del punt de vista del senyor Carreres i Artau, en un altre aspecte. Em plauria molt, també, de veure com, acompanyant aquesta Llei, i també com deia el senyor Romeva, sinó d'una manera immediata dintre de les possibilitats nostres, d'una manera tan ràpida i tan immediata com sigui possible, nosaltres hi veiéssim tot el seu complement. Nosaltres hauríem de recolzar tots els nou vinguts, tots els que arribessin a la possessió de la terra, per a poder fer una explotació tan directa i eficaç com possible sigui, i hauríem de recolzar-los creant tots els elements necessaris perquè ells trobessin totes les facilitats per al desenrotllament de llurs iniciatives; i en això sí que comparteixo les seves opinions, que probablement les compartim tots. Que les masies no siguin uns casalots antihigienics, i uns casalots on la gent no hi pugui viure ni amb seguretat, sinó que fossin, a ésser possible, cases confortables, això ho desitgem tots. Però no és possible, perquè econòmicament no és possible — i quan una cosa no és possible econòmicament, no ho és de cap manera — que nosaltres poguem tenir l'aspiració de veure aquestes masies que ens retreia el senyor Carreres i Artau, de segona i tercera classe, que són precisament aquestes que habiten els masovers més pobres, als quals nosaltres tenim el deure d'ajudar i protegir, puguin tenir cap classe de confort, l'electricitat, el telèfon, ni cap escola a prop, perquè ni la terra ho comporta, ni el treball ho dona, ni la terra és tan pròdiga que pugui crear-ho per si mateixa.

Nosaltres ens hem d'atemperar a les realitats econòmiques i hem de crear institucions econòmiques, de protecció a tots aquells que treballen d'una manera eficaç, i amb l'organització sindical, que és l'única que pot organitzar els treballs en comú, que és l'única que pot organitzar el crèdit, que és l'única que d'una manera eficaç pot acudir a les necessitats dels seus components, sense que nosaltres volgüem interposar-nos entre aquesta acció i la que individualment cadascú realitzi, sinó al contrari, recolzant totes aquelles iniciatives que ja estan prou desenrotllades a Catalunya, recolzant totes aquelles formes d'evolució que ens donen fetes moltes vegades les mateixes organitzacions de camperols i de pagesos, secundant-les i fent que els trobin els instruments de crèdit i totes les facilitats per arribar a tenir accés als mercats, fent el possible que llurs treballs es perfeccionin; i totes aquestes coses les podem fer nosaltres sense un gran esforç i sense arruinar Catalunya. Al contrari, fomentant la riquesa de Catalunya, donant una gran volada a la seva producció, i al mateix temps fomentant i estimulando l'interès d'aquells que treballen la terra, als quals nosaltres no hem de desamparar mai, sinó estimular perquè siguin exigents, perquè siguin ambiciosos, i que vulguin, naturalment dintre les Lleis, tots aquells drets possibles i compatibles amb l'economia del país, que ho seran tot, mentre n'hi hagi un altre que els tingui, mentre hi hagi un altre que els posseeixi, que no és mai incompatible un dret mentre nosaltres poguem assenyalar-ne un de prop nostre que ja el té, i que, per consegüent, nosaltres l'únic que podem fer és estimular aquesta gent perquè arribi a un estat de plenitud, cosa que no aconseguirem amb aquesta

Llei, però a la qual aquesta Llei, no solament no perjudica, sinó que facilita i encoratja d'una manera molt eficient i molt plausible.

Per consegüent, jo desitjaria una sola cosa. Els principis apuntats i més o menys desenrotllats en aquesta Llei, al meu entendre no tenen res de revolucionaris; no crec que ningú en aquesta Cambra s'hagi espantat perquè surtin d'aquí íntegres. L'únic que jo desitjaria és que la col·laboració de tots fes que aquests principis trobessin una forma jurídica apta per poder-se aplicar d'una manera eficient al nostre país. Que si així fos, a part de petites i senzilles modificacions que aquesta Llei haurà de tenir, trobaríem al final l'eficàcia d'aquestes Juntes arbitral que, com deia molt bé el senyor Coromines, no van contra els Tribunals de Justícia, ni contra el prestigi de la Justícia, sinó que és una forma més adaptada a tot arreu, i a la nostra terra també, per aplicar i administrar la Justícia; i que no solament és una forma més, sinó que és l'única forma possible, perquè el que no puguin fer les Comissions arbitral, no ho faran de cap manera els Tribunals ordinari. Són elles les que poden entendre els problemes del camp, les que poden entendre tots els costums, tots els procediments, totes les pràctiques que se segueixen en els contractes i en l'explotació de la terra, i únicament elles poden desenrotllar el dret. No és que tinguin facultats legislatives, com algú ha dit; no en tenen de facultats legislatives. El que tenen són les facultats suficients per a desenrotllar el Dret, i aquestes les ha de tenir sempre un Tribunal si vol tenir alguna eficàcia. Nosaltres sabem que els Tribunals no són una pura mecànica, sinó que han de tenir un esperit, i que aquest ha d'ésser el desenrotllar la Llei amb tota la seva amplitud. Es, doncs, un encert que aquestes Comissions arbitral constin aquí, com ho és també que les Comissions trobin matèria per treballar, com és la revisió dels contractes en tot moment i en totes ocasions, perquè els contractes no han d'ésser perpetus, sobretot quan les condicions econòmiques varien. I crec que fariem un gran bé a Catalunya i a la riquesa de Catalunya, si vosaltres, amb els vostres coneixements, volguéssiu col·laborar en aquesta obra. Crec que al cap i a la fi és el que hauréu de fer una hora o altra. Si no ho fes aquest Parlament, ho faria el que vingués. Cal una Llei regulant els contractes de conreu i donant a aquesta terra unes noves normes de contractació per a poder-se adaptar als nous corrents d'explotació i d'economia moderna. Si no ho féssim nosaltres, ho hauríeu de fer vosaltres mateixos un altra dia, i jo no crec que poguéssiu anar a menys que al que s'ha fet en aquest Projecte de Llei. Podeu, doncs, i així ho desitjo, col·laborar perquè aquest Projecte de Llei arribi a ésser una Llei quasi perfecta, que és el que tots hem de desitjar. L'acceptació dels seus principis és l'únic que podem discutir; i vosaltres podeu aportar-hi, perquè teniu coneixements per fer-ho, una gran quantitat d'idees que el perfeccionin i el faran més aplicable i més útil.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Dues paraules tan sols, senyors Diputats, per a formular alguns escolis al Projecte de Llei, la totalitat del qual s'està

ara discutint. Per cert, que ara, després de les manifestacions eloqüents del senyor Serra i Moret, elles em serviran de pauta per a coordinar les poques paraules que jo havia de dir en aquesta intervenció. La seva al·lusió a la Llei, quant a les Comissions arbitral, m'ha fet rellegir els articles que concerneixen, i no trobo en cap punt l'efectivitat, l'execució o força executiva dels laudes o resolucions de les Comissions arbitral.

El Sr. CONSELLER PRIMER: Sí; per això es fa.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Sols es parla de què els laudes de les Comissions arbitral seran executius quan no pertanyin a la Comissió arbitral, o sigui quan són objecte d'una sentència del Tribunal de Cassació. Però quan no hi hagi apel·lació, quan fineixi l'acció del demandant davant de la Comissió arbitral i sigui ferma la resolució que es dicti, se li doni el nom que es vulgui, de laude, dictament, sentència o declaració, s'anomeni com es vulgui, la funció discernidora de dret que faci la Comissió arbitral, qui l'executa? ¿Quin òrgan de poder executa aquestes resolucions? Primer escoli.

Altres escoli, em sembla justificat formular en el que afecta al dret d'adquisició; però només quant a aclariments que, al meu entendre, és indispensable fer a extrems a què es refereixen els articles 47 i següents.

Aquí es parla del dret d'adquisició, i no diu la Llei com neix aquest dret d'adquisició i és indispensable en tot sistema contractual com és aquest, saber quan neix el dret i les seves correlatives obligacions. I la Llei no ho diu; tan sols hi ha una remarca de data que diu «Als divuit de portar-se en conreu les terres». Però als divuit de portar-se per contracte. I en la masoveria? ¿Queda exclosa la masoveria?

I aquests divuit anys, ¿es refereixen a la mateixa persona? Són qüestions aquestes que val la pena de concretar en una Llei com aquesta, que és prou extensa, jo no diré que profusa ni difusa, però sí extensa; i valdria la pena que això es digués en una Llei com aquesta que, per la seva extensió, sembla que hagi d'ésser també un reglament; i, no obstant, no sabem veure que després de l'article 47 hi hagi cap altre article, cap altra disposició que aclarir aquests punts.

Es parla de contractes d'explotació agrícola; però el terme «explotació agrícola» no està definit en la Llei. És un terme genèric, de caràcter tècnic, però no de caràcter jurídic. I aquí es tracta d'una Llei de caràcter civil. No volem dir que sigui una Llei de caràcter social ni econòmic, perquè això representaria anar a una lluita per fer distincions escolàstiques. (Rialles.)

Repetim que valdria la pena que es puntualitzés, perquè el terme «explotació agrícola» no és estrictament jurídic, i en l'art. 47, en el seu paràgraf primer, es diu: «que es tracti de terra conreada en virtut de contractes d'explotació agrícola», com un dels requisits per l'exercici del dret d'adquisició; i l'únic aclariment, és que s'exclouen totes les terres que es porta un mateix.

El Sr. CONSELLER PRIMER: L'art. 1.er explica l'abast precisament dels contractes a què fa referència aquesta Llei.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: I les masoveries, també? Perquè si l'art. 1.º interpreta tots els demés, aleshores potser fóra cosa de prendre's uns quants dies per anar interpretant els articles tots per l'article 1.º; però acceptem-lo.

El Sr. CARRERES I ARTAU: No se'n refi molt.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: ¿Per què no?

El Sr. CARRERES I ARTAU: Perquè aquesta Llei no té ni lògica, ni gramàtica ni sintaxi. (*Rialles.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Doncs, seiem i no en parlem mes. (*Més rialles.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Si el senyor Diputat dona fe a les paraules del senyor Carreres i Artau...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Oh!, jo donava fe i em fiava de tothom, però ara no em fiaré de ningú. (*Rialles.*)

I el paràgraf segon de l'art. 47, diu: «que els dits contractes s'hagin mantingut per un període de més de divuit anys, ja sigui per haver-se pactat una duració més gran, com per derivar-se així de la vida normal de les terres a conrear, o per haver estat tàcitament continuats durant un període de més de divuit anys, contractes de major durada». Però en la mateixa persona o en altres?

El Sr. CEREZO: En el paràgraf tercer es diu.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Sí? Doncs, em sembla excessiu. Així com em semblaria poc meditat que no existís aquesta condició de què fos el mateix contractant el que portés divuit anys, a mi em sembla excessiu, perquè no es contracta molt a la minoria d'edat; i encara que s'arribi a fixar la minoria d'edat als vint-i-un anys, seran pocs, molt pocs, els que contractin en aquesta edat, perquè als vint-i-un anys no s'ha creat encara una família; i tan sols es donaran casos de contractació com, per exemple, en el d'una vídua amb fills de vint-i-un anys. Però el cert és que seran pocs els que als vint-i-un anys contractin, perquè en aquesta edat són pocs els que tenen família, o tenen força econòmica. Per això em sembla que la fixació del temps en divuit anys és excessiva; i la majoria contractaran quan tinguin més de vint-i-cinc anys d'edat i fins més de trenta; i així arribaran a la possessió complerta de la terra als quaranta vuit o als cinquanta anys. Per aquesta raó, em sembla que s'hauria de limitar el termini als deu o als dotze anys.

El Sr. BRU I JARDÍ: I l'art. 9.º?

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: L'article nou em ve de nou... (*Rialles.*) perquè no el conec. Però repeteixo que si ha d'ésser el mateix conreador el que porti divuit anys, em sembla que és excessiu.

Però jo he de dir que no sóc molt partidari de facilitar l'accés a la propietat. Ja una vegada ho deia en un míting electoral, i per cert que em varen donar la majoria en aquell poble. (*Rialles.*) Jo els hi deia als pagesos d'aquell poble: «¿Vosaltres voleu la terra?» i em contestaven: «Sí.» I jo els hi deia: «Doncs, no; perquè avui, sou un dels pobles més republicans i liberals de Catalunya, i el dia que siguin propietaris us fareu de la Lliga.» I aquella gent em va demanar una

explicació en termes quelcom violents, perquè això era dubtar de la seva ideologia i conseqüència.

El Sr. RIERA: Aquest criteri no el té la V. S. sol; també el tinc jo. (*Rialles.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Veu la V. S., senyor Carreres i Artau, com hi han uns altres que pensen com jo?

El Sr. CARRERES I ARTAU: Oh!, és que també el tenim nosaltres aquest criteri.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Doncs, per què impugneu aquest Projecte de Llei? Per què feu obstrucció?

El Sr. CARRERES I ARTAU: Nosaltres tractem de canalitzar aquest afany de possessió.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo els hi deia a la gent d'aquell poble: «Sou un poble d'aquells que en els nostres bons temps, ja passats, en dèiem «de la flamarada»; però el dia que tingueu un jornal o dos de terra de plena possessió, amb unes quantes oliveres, sense poder mancar la figuera...

El Sr. FOLC: I el maset.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: El maset és més aviat cosa vostra. Aquell dia, sentireu, o potser no ho sentireu, sinó que d'una manera automàtica sofrireu aquella transformació psíquica que us produirà l'ésser propietaris; i defensareu amb les dents i les ungles que les cabres del veí no es mengin el fanàs de la vostra propietat, prohibireu amb l'escopeta a la mà que el veí no faci una drecera pel vostre terme, etc.

Ara bé, nosaltres, que som republicans, teníem — no sé si l'hem pogut acomplir — una missió històrica que era la de facilitar al país el trànsit de les grans transformacions de la humanitat, creades per la crisi del capitalisme, crisi del capitalisme que no es pot negar, doncs nosaltres tenim el deure de defensar la propietat no com una cosa sagrada, sinó com un *statu quo*. ¿Per què hem de dificultar-nos i hem de dificultar al país la transformació, creant nous propietaris? Donem accés a la terra en altres formes jurídiques — que bé prou n'hi ha — com la mateixa de la rabassa morta, i no doneu una primàcia que pugui permetre la creació de nous propietaris.

Es la tendència de la Llei en quant al dret d'adquisició el que jo no accepto. Nosaltres hem de respectar la propietat en allò que tingui de respectable; però el que no podem fer és posar entorpirments a la marxa del món creant nous propietaris.

Moltes formes jurídiques hi ha per a donar satisfacció a l'home que treballa, perquè aconsegueixi el rendiment indispensable sense perjudicar a tercer; però el que no és cap solució és fer propietaris que vagin amb un barret de copa i unes ulleres negres, com els feu anar en els vostres diaris satírics.

Hi ha un altre defecte en aquesta Llei que és el que fa referència a les millores. Jo no he sabut llegir bé la Llei potser, però els senyors amics de la Comissió, que tan amables estan amb mi, faran el favor de remarcar les meves omissions.

Jo trobo a faltar un article que estableixi un precepte tan indispensable com el de la nul·litat radical de tot pacte de renúncia a millores.

Els que hem tingut ocasió d'examinar múltiples contractes de treball, hem vist que la Llei empra alguns futurs, com són «podrà», «deurà», però l'a-

firmació legal de què siguin nuls tots els pactes de renúncia a millores, no existeix.

El Sr. BRU I JARDÍ: Al final de l'art. 2.ª es diu que contra la Llei no podrà prevaler cap pacte.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: En el Codi civil d'avui es parla de les millores exigibles i de les no exigibles; la Llei prohibeix la renúncia, però en cas de no prohibir-la, si no hi posa una condició, si no prohibeix el pacte de renúncia, llavors aquest és vàlid.

Hi ha una altra observació a fer, respecte el desnonament. S'estableixen causes de desnonament que em semblen encertades, però potser en manca una. Entenc que cal ampliar la relació de causes de desnonament amb la següent: Quan el que porta la terra en mèrits del contracte, sigui condemnat pel delictes de danys a la propietat, perquè aquí es parla de portar la terra a ús i costum de bon pagès. Molt bé; però si la Comissió arbitral o el Tribunal que hagin d'examinar-ho no ho tenen ben precisat, es trobaran amb dificultats, perquè els danys d'una finca no sempre fan referència al conreu. És clar que la danyada és la finca i qui l'ha de conrear ve a ésser el danyador, però es pot donar el cas de què la terra estigui ben conreada i es tallin els arbres. Aquesta és una distinció que podria donar moltes pessetes als advocats que no en guanyen gaires, però val la pena de què la Llei ho salvi, perquè s'ha donat ja aquest cas i no ha passat res. Crec, doncs, que això no estaria de més.

I finalment, ja el que fa referència a la revisió. Jo penso que a la revisió s'hi haurien de donar efectes retroactius, com la Comissió ho entengui o com el Parlament ho acordi, però donar-hi efecte retroactiu, d'un any, de dos, jo crec que hauria d'ésser de cinc anys; que la revisió acordada hauria de surtir efecte retroactiu en un termini de cinc anys i, si la presidència m'ho permet, faré una al·lusió a la Llei que s'ha nomenat de Conflictes de Conreu i que jo no vaig votar. Demano que es faci una revisió amb efecte retroactiu en un sentit que tingui caràcter general.

La Llei de Conflictes de Conreu no la vaig votar perquè em va semblar, malgrat ésser feta pel Parlament, que és sobirà i que no pot equivocar-se, que no tenia caràcter general i em va fer el mateix efecte aquesta Llei que si s'hagués fet una Llei sobre el descans dominical i s'hagués dit que no es podria treballar en diumenge, sinó amb les excepcions dels serveis de llum, transports públics i altres, i que solament s'aplicaria en els que fan el descans dominical; o bé que la Llei de les vuit hores o la que regula el treball de la dona, que són Lleis de sentit humà i que cal que siguin incorporades a la legislació del país, es digués que aquestes Lleis solament les compliran els que ja fan les vuit hores, i que els que en fan nou o deu segueixin fent-les.

Jo em vaig admirar l'any 1921, està clar que llavors vivíem en aquells temps fatídics dels Bugallals, dels Dato i d'altres eminències que ens donava la monarquia, i que tot s'explicava per una raó d'ordre públic...

El Sr. VALLS I TABERNER: Bastant superiors a alguns d'ara, i alguns d'ells homes il·lustres. (Rumors.)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Millors?

Un senyor DIPUTAT de la Lliga Catalana: Sí; Eduard Dato.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Potser sí, perquè gaudeix de la glòria eterna i està per damunt de nosaltres.

El Sr. VALLS I TABERNER: A alguns dels quals bastant els hi debem.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Quan es va publicar el Decret Bugallal, l'any 1921, jo vaig quedar admirat. Es volien evitar conflictes d'ordre públic i el que passava era el blat intervingut, però solament s'intervenien a les grans ciutats on podia produir-se algun conflicte d'ordre públic amb motiu de la carestia del pa, però a la resta del país la qüestió no importava.

Doncs bé, el decret Bugallal jo vaig qualificar-lo de soviètic; però no feia excepció de ningú, no deia que es feia pels llogaters que haguessin reclamat, sinó que afectava a tots els que tinguessin dret a reclamar, i allò de la taxa de reducció afectava a tots.

Penso que ara podríem subsanar el pèssim efecte que electoralment heu pogut veure en certes comarques, no perquè es tracti aquí de fer eleccions, sinó perquè a les urnes es allà on se reflexa l'estat d'opinió i podrien subsanar-se les conseqüències de la Llei que en diem de solució dels conflictes i que no ha estat més que de fregidura o de rescalament.

Jo he conegut molts pagessos, no tant potser com alguns de vosaltres, estimats amics, però sí els suficients per a tenir aquesta idea. Al número 20 del carrer Major, tal o qual poble, hi viu un pagès que és parcer, que té cinquanta anys i que si molt convé no té cap fill que l'ajudi i que potser té la mare vella i el pare també vell, als quals ha de mantenir. Aquest pagès té terres dolentes i té un amo gasiú, i confiat en aquell lletrat, en aquell amic o en ell, pròpiament, no va adoptar una actitud extralegal — jo no diré illegal — i va pagar. En el número 22, del mateix carrer, al costat d'aquest pagès en aquestes condicions hi ha un home de trenta anys, amb la vida per endavant, vigorós, que si molt convé té un germà que treballa amb ell, que té terres millors i que té un amo menys gasiú, i aquest pagès va dir: «No; a mi no em dona la gana». Ni ho critico, ni ho discuteixo, ni ho nego; i més bé, sentimentalment, m'agrada més aquesta actitud. Però perquè a vosaltres us hagués estat més simpàtica una que altra, mireu quina irritació no produeix a l'altre que va complir la seva obligació el fet que un altre no la vagi complir estant en millors condicions econòmiques i es troba afavorit per l'aspecte parcial i no global de la Llei que en diem de conflictes de conreu. Només dic això, no per a retreure, sinó per recolzar aquesta idea meua de què la revisió s'ha de fer amb efecte retroactiu. I, a més, ni que això no fos, és que les dades de la revisió que es facin demà a l'empar d'aquesta Llei, són una cosa tan isolada, tan hermèticament isolada de les condicions d'aquest mateix conreu dels anys anteriors? No es fa un salt en les condicions del mercat, ni en les condicions de la producció, de què pugui ésser justa una revisió avui que no arribi també moralment i econòmicament a les mateixes causes que existien l'any anterior. I, doncs, l'any anterior? I de la mateixa manera que en estadístiques s'estableixen sempre els cinc anys; que en els va-

lors àdhuc moltes vegades de peritació s'estableixen els valors mitjos d'aquests anys, jo penso que la revisió hauria de tenir efectes retroactius als cinc anys anteriors.

I dit això, jo no penso molestar més a la Comissió ni a la Cambra, sinó que pregant-li que vegi en això una idea franca de col·laboració i recordant l'existència, o les facilitats que cal donar a que es creïn les associacions de pagessos en un sentit de sindicats de producció, se'ls ha de donar una infiltració dintre de l'articulat d'aquesta Llei perquè en els casos, per exemple, de desnonament per defecte de conreu, se n'encarregui l'associació. I, per fi, una limitació als que adquireixin la terra en virtut del dret d'adquisició de l'article 47 i següents, que ells no les puguin arrendar, que tampoc no sé que la Llei ho digui, perquè no en farem res de canviar d'amo, doncs — i en perdó sigui de tots els catalans — els castellans diuen «No hay peor cuña que la de la misma madera». De manera que no en farem res de canviar un senyoret de Barcelona i posar-n'hi un altre que ara no viu a Barcelona, però que si pot adquirir una renda també vindrà a Barcelona i també es farà senyoret. (Rialles.)

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Cerezo.

El Sr. CEREZO: El senyor Simó més que combatre l'aspecte de la Llei, ens ha parlat, segons és el seu criteri, de determinats defectes de principi jurídic; però nosaltres hem fet un dictamen i creiem que s'ajusta a les realitats d'aquesta Llei. Això no ha volgut dir mai que en haver formulat aquest dictamen — ho hem dit ja més d'una vegada aquí — no acceptéssim la col·laboració de tots els senyors Diputats, amb esmenes que millorin aquest dictamen. El criteri del senyor Simó crec que pot existir i venir en forma d'esmenes, que la Comissió estudiarà i veurà, de totes elles, quines són que poden posar-se dintre del dictamen perquè tinguin aquell sentit jurídic que demanava el senyor Simó.

Com a punt bàsic que ha volgut ell discutir, i com a forma de caràcter retroactiu, indicava les revisions i volia parlar aquí de la Llei de conflictes del camp. La Llei de conflictes del camp era per a una funció determinada i que crec que moltes comarques de Catalunya, han trobat molt bé complerts els efectes d'aquella Llei. Diu ell que hauríem d'assenyalar un període de revisió de caràcter retroactiu. Nosaltres assenyalarem un període de revisió extraordinària en aquesta Llei. Jo no sé si s'hi ha fixat que l'art. 42 diu que tots els contractes de conreu hauran de subjectar-se a les normes de la Llei i que si no es subjecten a les normes de la Llei, les parts contractuals poden anar a la revisió, i que mentre duri aquest període de revisió pagaran el 50 per 100 de la renda que tinguin establerta segons contracte, abans de la data del 14 d'abril del 1931; i aquest 50 per 100 serà a compte del preu que resulti assenyalat per la Junta arbitral. Per tant, això no és ben bé el que ell volia, però ja és un període de revisió per a tots els contractes d'arrendament que hi ha en les terres de Catalunya.

Amb aquestes manifestacions no crec que hagi

de dir res més, sinó agrair al senyor Serra i Moret les manifestacions que ha fet en defensa del dictamen que ha presentat la majoria de la Comissió.

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre el Projecte de Llei de diverses transferències entre partides del Pressupost de despeses d'enguanys

(Es procedeix a la votació del vot particular presentat pels senyors Tallada i Vidal i Guardiola, discutit en la sessió anterior. El vot particular és rebutjat per trenta-cinc vots contra onze, d'acord amb les següents llistes de votació:

Senyors Diputats que han dit SI:

Sr. Abadal.
Sr. Carreres i Artau.
Sr. Duran i Ventosa.
Sr. Romeva.
Sr. Rovira i Róure.
Sr. Secanell.
Sr. Sol.
Sr. Tries de Bes.
Sr. Vallès i Pujals.
Sr. Valls i Taberner.
Sr. Martínez i Domingo.

Senyors Diputats que han dit NO:

Sr. Gasol.
Sr. Armendares.
Sr. Bancells.
Sr. Bilbeny.
Sr. Blasi.
Sr. Bru.
Sr. Casademunt.
Sr. Cerezo.
Sr. Colldeforns.
Sr. Companys (Ll.).
Sr. Cunillera.
Sr. Fàbrega.
Sr. Farreras.
Sr. Fontbernà.
Sr. Guinart.
Sr. Irla.
Sr. Puig i Ferrater.
Sr. Ribas.
Sr. Riera.
Sr. Rovira i Virgili.
Sr. Sallés.
Sr. Sauret.
Sr. Soler i Bru.
Sr. Tauler.
Sr. Companys (J.).
Sr. Mestres.
Sr. Galés.
Sr. Folc.
Sr. Ruiz i Ponseti.
Sr. Serra i Moret.
Sr. Simó i Bofarull.
Sr. Serrat i Hünter.
Sr. Canturri.
Sr. Dot.
Sr. Casanovas.)

(S'entra a la discussió de l'art. 1.er del dictamen.)

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Senyors Diputats: Aquest dictamen proposant una transferència de crèdit i que està a discussió de la Cambra, és una demostració, com ja va dir l'altre dia el nostre estimat amic senyor Vidal i Guardiola, de la poca previsió, jo en diria de la mala previsió, tinguda en el moment de fer els pressupostos.

Demostren sempre les transferències de crèdit, sobretot quan són abundoses, com són les que es proposen en aquest Projecte, que en fer els Pressupostos s'ha calculat malament, que no s'ha tingut aquella visió exacta del que havia d'ésser la realitat de la vida econòmica de la corporació durant l'any en què el Pressupost s'havia de realitzar. Però això ve agreujat en el cas actual, perquè no es tracta de coses veritablement imprevistes que s'hagin presentat durant l'actuació d'aquest any econòmic, únic cas en què queden justificades les transferències de crèdit, sinó que es demostra, com va dir també el senyor Vidal i Guardiola — i jo vull repetir els seus conceptes —, que la major part d'aquestes quantitats que es tracta de transferir a altres capítols són per reforçar partides amb les quals es volen fer pagaments a personal eventual.

En el que va dir el senyor Vidal i Guardiola sobre l'augment que ha tingut el personal eventual, com es demostra en les dades que han vingut al Parlament, cal afegir-hi un altre concepte que és el de les Comissaries. Les Comissaries a les quals el senyor Vidal i Guardiola no va referir-s'hi i en les quals — almenys en alguna d'elles que jo conec — s'ha fet dintre d'aquest exercici econòmic precisament, i no sé si s'havia fet ja en anteriors, l'ús de la facultat d'anar augmentant el personal eventual. Aquest augment de personal eventual, nosaltres entenem que no ve justificat per cap raó ni per cap motiu, i és solament un defecte de l'administració del Govern de la Generalitat, que tendeix a fer quelcom semblant al que passa en algun país i que avui es troba ja tot ell amb una càrrega feixuga cada dia més difícil de sostenir. Em refereixo al que està passant en aquests moments en la veïna nació de França, en la qual el personal, la burocràcia, els empleats de tota índole que s'ha anat creant i que han anat augmentant de dia en dia, arriben a fer un pes tan feixuc sobre els pressupostos i, per tant, damunt de les càrregues que s'imposen als veïns d'aquell país, que es fan ja insuportables, i que quan s'hi vol posar remei no es pot, perquè aquesta burocràcia forma un teixit de cossos, una força, que impedeix tota acció de Govern per a posar fi a aquest abús i es dona el cas de què són unes nacions aquestes que s'estan devorant elles mateixes. Si nosaltres no posem remei a això, seguirem el mateix camí.

Es més, censuro aquest augment de personal eventual en les actuals circumstàncies en què es troba avui Catalunya, que no tenim una situació consolidada, que no veiem quins han d'ésser els mitjans econòmics de què podrem disposar per l'esdevenidor, que estem en un regisme veritablement d'interinitat i, per tant, en aquests moments tot el que

sigui augmentar aquestes despeses és molt alarmant, més que no era en altres temps.

Senta, per altra part, un precedent que nosaltres estimem funestíssim, i és el de què s'esdevindrà en el Pressupost de l'any pròxim. Avui s'ha presentat un Projecte prorrogant per tres mesos el Pressupost actual, però jo suposo que després d'aquests tres mesos farem un Pressupost per l'any que ve i es plantejarà el problema de veure aquestes partides de personal eventual que ara engruixim en virtut d'aquestes transferències i que ja ho varen ésser en el mes d'agost, com se cifraran en el Pressupost de l'any que ve. Se cifraran en la mateixa partida en què estava cifrada en el Pressupost actual quan el vàrem fer, o bé en la partida que queda augmentada avui després d'aquestes dues transferències? Aquest és un problema que creiem que cal tenir en compte, perquè aquestes transferències que ara aprovem poden venir a crear una mena de dret per al personal eventual; millor dit, a favor d'aquesta partida. És ja de bona previsió el fer aquests Pressupostos xifrant-los en les mateixes quantitats que han tingut aquest any.

Per totes aquestes raons, i no vull insistir més per no cansar la Cambra, i donant per reproduïts tots els arguments que va dir el senyor Vidal i Guardiola, nosaltres entenem que és hora que la Cambra es preocupi d'aquest problema del personal eventual, i creiem que no hi ha més que una solució. Creiem que, si bé és veritat que l'ideal fóra la supressió absoluta d'aquest personal, que l'ideal fóra que no hi hagués personal temporer, sinó que tot el personal que avui presta servei en virtut de les necessitats dels diversos Departaments de la Generalitat, hauria de figurar evidentment en les plantilles establertes en el Pressupost. Reconeixem que hi han alguns casos, pocs, en què el personal temporer és justificat, i és en aquells casos en què realment hi ha un personal que presta un servei durant un temps de l'any; però personal temporer com el que hi ha a la Generalitat, que presta servei tot l'any, deixa d'ésser temporer per a convertir-se en personal fixo i, per tant, aquest no pot continuar figurant en les plantilles o en les nòmines de personal eventual, sinó que ha de passar a la veritable plantilla que ha de figurar en Pressupost.

Per això, admetent com una necessitat el que hi ha d'haver personal eventual, però tenint en compte que entenem que s'ha de fer l'ús més prudent possible i, sobretot, que hi ha d'haver respecte d'això una reglamentació, nosaltres per deixar concretat el nostre criteri respecte d'aquest particular tenim l'honor de presentar una proposició incidental a la Mesa, la qual em permetré llegir, com a resum del que he dit demanant a la Cambra que es digni votar-la. «El Govern — diu — presentarà al Parlament un Projecte de Llei regulant l'ús que podrà fer-se del nomenament de personal eventual i mentre el dit Projecte no sigui aprovat, no podrà percebre més havers el personal eventual ingressat després del dia 1.er de gener d'aquest any.»

Es a dir, creiem que hi ha d'haver una reglamentació, que hi ha d'haver un projecte, una Llei, que reguli l'ús que pot fer-se d'aquest dret de nomenar personal eventual, una articulació; ja es discutirà en el seu dia quina ha d'ésser. Per exemple, entenc que el primer article que hi

ha d'haver en aquest projecte ha de dir que no hi pot haver personal eventual que presti servei tot l'any, sinó que deixi d'ésser eventual, i altres articles d'aquest tenor, que vinguin a ésser un fre davant de la tendència que tenen els governs — no em refereixo a aquest — que té tot govern, perquè jo sé les pressions que pesen damunt d'ells, la tendència que té tot Govern a nomenar personal eventual. Que hi hagi aquest fre i una reglamentació que al mateix temps que sigui una garantia per al pressupost, sigui també un escut per als mateixos que han de fer ús d'aquest dret, que en trobar-se amb una reglamentació que exigeixi uns determinats tràmits i uns determinats requisits per a fer aquests nomenaments, ells mateixos es trobaran més descansats i ells mateixos trobaran una manera d'evitar aquella allau que ve a sobre de tots els que governen, dels que poden disposar de credencials, una manera de treure's del davant aquests inoportuns.

Per això nosaltres demanem que es voti aquesta proposició incidental, en el ben entès de què la seva finalitat és aquesta: que d'una vegada quedi reglamentat aquest ús del personal eventual, i que ja que per les tasques normals que nosaltres anem fent fóra difícil que poguéssim fer això, perquè hi han altres projectes de més importància que sembla que tenen la primàcia, aprofitem aquest moment en què vénen aquestes transferències, gairebé totes elles per a personal eventual, per a aprovar un projecte d'aquesta índole, que crec, repetixo, que fóra una garantia per al pressupost, una garantia per al Parlament i per als mateixos que governen.

El Sr. CONSELLER de Finances: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: No em sorprèn, després de la curta experiència que tinc en assistir a aquest Parlament de Catalunya, que un debat obert per a tractar d'una qüestió concreta com són unes transferències de crèdit, que és el corrent en els Municipis, en les Diputacions, en la Generalitat i en l'Estat, hagi derivat avui a una qüestió completament estranya al que es discuteix.

Jo no tinc l'intent, sinó tot el contrari, d'allargar aquest debat, i jo agrairia a la Cambra, que donant-se compte precisament de l'assumpte, del motiu que hi ha per a la presentació d'aquest Projecte de Llei, sense donar noves raons, que ja vaig dir que obeeix precisament la seva presentació a la manca de personal per atendre a les noves necessitats creades per la realitat de l'autonomia de Catalunya, havent procedit amb un desinterès gran, com vaig demostrar l'altra dia, i amb una austeritat en el nombre de personal, com ho demostra la llista portada al Parlament, a petició del senyor Vidal i Guardiola, davant d'aquesta nova actitud dels representants de Lliga Catalana, presentant una proposició incidental com la que s'acaba de llegir, resulta que jo no puc dir altra cosa...

El Sr. PRESIDENT: Em permeto observar al senyor Conseller que encara no s'ha donat lectura a la proposició per part de la Mesa. S'està discutint l'article 1.º, i en el moment en què sigui closa aques-

ta discussió, es donarà lectura a la proposició. De totes maneres, pot avançar els conceptes que tingui per convenient.

El Sr. CONSELLER de Finances: Així em permet la presidència que avanci algun concepte?

El Sr. PRESIDENT: Sí, sí; pot continuar el senyor Conseller.

El Sr. CONSELLER de Finances: Senzillament, doncs, jo considero — sense que m'hagi sorprès en gran manera — francament improcedent la presentació d'aquesta proposició incidental, perquè el senyor Vallès i Pujals, que ha estat al davant de la Diputació de Barcelona i coneix perfectament la legislació de la Generalitat, sap que per als nomenaments de plantilla hi ha una reglamentació, i que estan perfectament regulats. M'estranya més, quan l'altra dia es va assentir, responent jo al senyor Vidal i Guardiola, a què es tindrien en compte les observacions que feia ell, que era ja preocupació del Govern de la Generalitat i que hi havia entre els membres del mateix Consell una junta o comissió nomenada per anar a estudiar la situació del personal i acabar precisament amb aquesta situació que, si és molesta per a les VV. SS., tampoc és agradable per a nosaltres, i que no l'hem mantinguda sinó en raó de desitjar conèixer les possibilitats i les necessitats, un cop traspassats tots els serveis a la Generalitat, a fi i efecte de tenir la seguretat de fer una organització més eficient i buscar entre la gent precisament de casa nostra, aquella que comptés amb més aptituds i amb més capacitat per a desenrotllar les funcions que li corresponguessin. Per tant, pretenir ara, en aquest moment, que vingui una Llei o un Projecte per al nomenament de personal, no és — perdoni el senyor Vallès i Pujals — ni oportú ni necessari, per quant la Generalitat té Lleis i Reglaments que diuen perfectament a quines condicions s'ha de subjectar el Govern per a procedir a aquests nomenaments quan els cregui oportuns.

(El senyor Valls i Taberner fa signes negatius.)

No li càpiga dubte al senyor Valls i Taberner, perquè els tinc damunt la taula.

El Sr. VALLS I TABERNER: Jo volia dir que precisament fa mesos que aquesta Minoria va demanar que es portés a la Cambra una Llei de funcionaris; perquè no és igual la situació de la Generalitat actualment, com quan es dictà el Reglament antic, i és natural que la reclamem novament.

El Sr. CONSELLER de Finances: No li càpiga dubte que en el moment en què el Govern cregui oportú, que avui no ho creu, i en el moment en què ho consideri necessari, que avui no ho considera, hi haurà el Projecte de Llei relatiu a funcionaris...

El Sr. VALLS I TABERNER: Nosaltres el considerem important.

El Sr. CONSELLER de Finances: Jo no discuteixo la importància que les VV. SS. li concedeixin a això, però a mi el que m'estranya considerablement és que una qüestió concreta com és la discussió d'un Projecte de Llei de transferències, hagi tingut una derivació d'aquesta naturalesa, que no afecta per res al fons.

El Sr. VALLS I TABERNER: Es una oportunitat.

El Sr. CONSELLER de Finances: Jo demano, a la Majoria, naturalment, que no voti aquesta

proposició incidental per considerar-la completament innecessària.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Demano per parlar, per a rectificar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: No s'ha d'estranyar el senyor Conseller de Finances, que nosaltres haguem plantejat aquest debat a propòsit d'aquest dictamen que fa referència a transferències de crèdit. Sembla que ell vulgui dir: «Tractant de transferències, ¿per què ens parlem d'un problema tan aliè a les transferències com és el del personal eventual? Però jo ja ho he raonat en el meu parlament. No són unes transferències aquestes que vénen a la discussió de la Cambra, unes transferències que podríem dir-ne normals; no són unes transferències d'aquelles que en tot Pressupost es presenten per imprevisions que hi hagin pogut haver, i imprevisions que és legítim que hi haguessin hagut, sinó que examinant bé totes aquestes transferències es veu que consisteixen en anar agafant d'una partida, d'una altra i d'una altra els petits sobrants que hi puguin haver en elles, o fins alguns que es fan, potser molt artificialment, per anar a nodrir unes partides que gairebé en la seva totalitat són de personal eventual. Per això ens porta de la mà a tractar d'aquest problema del personal eventual, perquè venim a dir: en el Pressupost nosaltres avui, en lloc de fer el que són en realitat les transferències que és simplement una nivellació, podríem dir-ne, de partides, el que es fa simplement és engruixir unes partides que hi havia al Pressupost que eren per a personal eventual, sacrificant totes unes altres partides; i com que nosaltres, quan es va discutir el Pressupost ja vàrem combatre aquestes partides de personal eventual i ja vàrem presentar proposicions i vàrem demanar això que demanem avui en el sentit de què es tallessin aquests abusos que hi ha en el personal temporero i eventual, i posteriorment, dintre de l'any — com ara feia referència el senyor Valls i Taberner — vàrem tornar a parlar del problema del personal i encara avui, a final d'any, no hem tingut nosaltres la sort de què el Govern recollís aquesta aspiració nostra, de què es vingués a reglamentar això d'una vegada, per això aprofitem aquest moment per a tornar a plantejar aquest problema, i crec jo que no és gens impertinent respecte el que estem discutint, per aquesta raó que abans ja he exposat.

El Sr. ARMENDARES: Això és el mètode d'Ollendorf. (*Rumors.*)

El Sr. VALLÈS I PUJALS: No, senyor Armendarès; però, en fi, val més que no m'entretingui i segueixi el fil del meu raonament.

Jo, senyor Conseller, voldria fer-li una consideració. Nosaltres en aquesta proposició que presentem, demanem que fins que hagi vingut aquesta reglamentació, l'abast de la qual no he de tornar a explicar, que no té res a veure amb la Llei de funcionaris generals, sinó que és un Projecte que nosaltres demanem per a reglamentar l'ús que el Govern pot fer-ne, de nomenar personal eventual, reconeixent aquella necessitat imperiosa que hi ha de què aquest personal hagi d'ésser nomenat, encara que procurant

que es faci el menys ús possible, és un Projecte que no tenint res a veure amb la Llei general de funcionaris, simplement tendeix a reglamentar l'ús que pot fer-se d'aquesta facultat de nomenar personal eventual. Si nosaltres demanem això en aquest moment, i nosaltres demanem que fins i tant que estigui aprovat no siguin satisfets els havers del personal eventual que ha entrat després del 1.º de gener del 1933, comprendrà el senyor Conseller Primer la transcendència que té aquesta proposició. El dia 1.º de gener del 1933, quan entràrem a la vigència de l'actual Pressupost, hi havia unes quantitats de personal eventual, hi havia uns nombres determinats de personal temporero o de personal eventual. A tenor d'aquella quantitat de personal, nosaltres calculàrem les partides del Pressupost, i aquestes eren suficients per a poder pagar aquell personal que hi havia en 1.º de gener. Durant l'any s'ha anat engruixint el nombre d'aquest personal, i per poder pagar aquest augment de personal han vingut les transferències, d'agost primer i les d'ara després. Arribem al final d'any amb una quantitat major de personal eventual. ¿Què succeirà l'any que ve? Tornem a allò que abans deia; en el Pressupost que ve haurem d'anar a consignar per personal eventual 1.542.000 pessetes, que és la quantitat que per personal eventual s'haurà satisfet aquest any? Crec que tothom davant d'aquesta xifra, comparada amb la importància del nostre Pressupost, trobarà que és exageradíssima i, per tant, que no hi ha més remei que anar a una reducció, i, sobretot, perquè examinant aquestes llistes de personal trobem el que abans ja deia, que hi ha molt d'aquest personal que presta servei durant tot l'any, i, per tant, la més elemental regla de bona administració aconsella agafar aquest personal i posar-lo a les plantilles definitives respecte del Pressupost, i deixar com a personal eventual purament i exclusivament aquell que ha de prestar servei solament en un determinat temps, com, per exemple, els que fan els padrons de cèdules i els que hagin de fer altres treballs temporals com aquest. De manera que a això obeeix aquesta proposició i no té altre abast. Crec jo que és convenient plantejar-la en aquest moment, i, per tant, jo insisteixo, sense que hi hagi en el nostre propòsit res d'allò que insinuava el senyor Conseller Primer en demanar a la Cambra l'aprovació d'aquesta proposició.

(Amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana, s'aprova l'art. 1.º del dictamen.)

(Es dona lectura a la següent proposició incidental:

«AL PARLAMENT

Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de presentar a la consideració de la Cambra la següent:

PROPOSICIÓ INCIDENTAL

El Govern presentarà al Parlament un Projecte de Llei regulant l'ús que podrà fer-se del nomenament de personal eventual, i mentre el dit Projecte no sigui aprovat no podrà percebre més havers el personal eventual ingressat després del dia 1.º de gener d'aquest any.

Palau del Parlament, 5 de desembre del 1933. — Vallès, Tries de Bes, Valls i Taberner, Martínez

Domingo, Abadal, Sol, Carreres i Artau, Romeva, Rovira i Roure i Ventosa.»)

Amb els vots en contra de la minoria de Lliga Catalana, són aprovats també els articles segon i tercer del dictamen.

Queda pendent de votació definitiva el Projecte de Transferències de Crèdit.

Discussió del dictamen de la Comissió de Finances sobre un Projecte de Llei facultant la Comissaria de Lleida per a la permuta d'una parcel·la de terreny

(Es dona lectura al dictamen.)

El Sr. SOL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Sol.

El Sr. SOL : Res més, senyors Diputats, que per a pregar a la Comissió que ampliés una mica el que representa aquest Projecte de Llei. Realment, amb la simple lectura que acabem d'escoltar, al menys jo, i sóc de Lleida, no n'acabo de veure tot l'abast. En principi no és que m'hi oposi ni tingui motiu per maliciar-me del Projecte. El que sí desitjaria és una explicació, per lleugera que fos, del que significa i del que es proposa amb aquest Projecte. Res més.

El Sr. CONSELLER de Finances : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Conseller Primer.

El Sr. CONSELLER de Finances : Amb molt gust m'alço per donar una breu explicació al senyor Sol sobre l'abast d'aquest Projecte de Llei. Ja fa uns mesos, amb anterioritat precisament a l'actuació del Conseller que té l'honor de dirigir avui la paraula al Parlament de Catalunya, va demanar el senyor Comissari de Lleida, per anar a realitzar aquesta operació. Aprovada en principi la proposta del senyor Comissari de Lleida, quedà damunt la taula, i s'exposà una altra vegada en Consell de Govern, presidint el que ara té la satisfacció de donar-li aquesta explicació. La proposta del Comissari de Lleida venia acompanyada d'uns plànols, d'una memòria, i estudiada detingudament per tots els membres de Govern, s'estigué d'acord en acceptar-la per creure que es beneficiava considerablement el patrimoni de la Generalitat.

Com veu el senyor Sol, no es tracta més que d'un canvi de terreny, propietat de la Generalitat, per un terreny que posseeix la senyora Roura. En virtut de la unió del terreny avui de la Generalitat, al de la senyora Roura, fa més gran una finca d'aquesta senyora, i en canvi el de la Generalitat, amb aquesta permuta, tindrà sortida a una de les grans avingudes, millorant extraordinàriament el valor d'aquesta finca. El Consell de Govern féu aquest estudi, com dic, davant dels plànols, que estaran a disposició de la V. S. si vol estudiar-los allí, i resulta, d'aquí ve precisament la diferència entre el pam i quart que es dona d'un terreny que no té cap comunicació, amb un pam que cedeix aquesta senyora, que el valor més gran que té és degut a estar

en comunicació directa amb una de les vies de nova construcció a Lleida.

Aquestes consideracions — i no hi ha altra cosa; doncs es tracta de totes maneres d'una quantitat poc important —, aquestes consideracions són les que decidiren, especialment aquesta de millorar la condició d'una finca de la Generalitat, aconsellaren al Consell de Govern a acceptar la petició del senyor Comissari i a formular el Projecte de Llei que es té l'honor de sotmetre avui a l'aprovació de la Cambra. És senzillament això.

El Sr. SOL : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Sol.

El Sr. SOL : Per les explicacions, que agraïxo sincerament, del bon amic senyor Santaló, suposo, el que realment es tracta de fer. Si no estic equivocat, em sembla que aquest carrer, l'Avinguda de Pau Iglésias, em sembla que és un carrer que s'ha obert últimament darrera l'Església vella de Sant Martí, que uneix la carretera amb el nou carrer, i deu ésser una permuta que es fa a l'objecte de què la finca que tenia la antiga Diputació i que ara és de la Generalitat, tingui sortida a l'Avinguda de Pau Iglésias a canvi d'uns pams de terreny que es donen per augmentar aquella finca de la vídua Roure.

El Sr. CONSELLER de Finances : Aquesta és la finalitat.

El Sr. SOL : I nosaltres tenim la seguretat que s'haurà estudiat perfectament la conveniència de fer-ho...

El Sr. CONSELLER de Finances : Sí; s'ha estudiat.

El Sr. SOL : ... i, per tant, no tenim més que agrair molt els aclariments del senyor Santaló.

(S'aprova el dictamen i queda pendent de votació definitiva.)

Discussió del dictamen de la Comissió de Finances, referent a un Projecte de Llei per a la concessió d'un crèdit extraordinari

(Es dona lectura al dictamen.)

El Sr. TRIES DE BES : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Triès de Bes.

El Sr. TRIES DE BES : Convindria que igual que el senyor Conseller de Finances, a requeriments del senyor Sol, ha donat explicacions o aclariments, el Govern expliqués l'abast de l'autorització que ens demana, en ordre a aquest punt concret, de les despeses de les Comissions aquestes que se'n diuen Comissions arbitrals... *(Rumors.)* Sí, sí; perquè en el partit judicial de Granollers s'ha fet President de la Comissió arbitral al President de la Comarcà, que no té més títols que un: el que el nomenin pel motiu de «El Misses». A aquest se l'ha fet President de la Comissió arbitral. Fóra interessant que el Govern ens expliqués, que el Govern ens aclarís quelcom respecte aquestes despeses de les Comissions arbitrals, perquè la majoria dels seus individus viuen en el país, i ho dic en el sentit normal de la paraula.

El Sr. VALLS I TABERNER : En i sobre. *(Rumors.)*

El Sr. TRIES DE BES : Repeteixo que agraï-

riem que se'ns donessin alguns aclariments respecte aquesta qüestió, perquè em sembla que la xifra que se'ns presenta és quelcom exagerada.

El Sr. CEREZO: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Cerezo.

El Sr. CEREZO: El Reglament de les Comissions arbitral, assenyala i disposa que aquells Vocals obrers que perdin el jornal...

El Sr. TRIES DE BES: No; no es tracta de res dels obrers. D'això res.

El Sr. CEREZO: Res no justifica que un arrendatari no sigui un obrer. I cal tenir en compte que alguns s'han de traslladar, perquè no tenen llur domicili en el lloc on està radicada la Comissió Mixta, sinó que són del districte. I per atendre aquestes despeses que ja vénen previstes en el Reglament, es demana aquesta habilitació de crèdit.

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Triès de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: No; no són aquestes les explicacions que nosaltres demanàvem. Això dels jornals dels obrers és per nosaltres cosa sagrada. Jo em referia a què com la gestió d'aquestes Comissions arbitral, gestió que acaba dintre poques setmanes, es pot saber gairebé al centim tota la xifra que podrà abastar la tasca que hagin realitzat; i fóra molt interessant que abans d'aprovar aquest Projecte de Llei, se'ns donessin aquestes explicacions que nosaltres estimem molt interessants, no solament per nosaltres, sinó pel públic.

El Sr. CONSELLER de Finances: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Finances.

El Sr. CONSELLER de Finances: Afegirem poques paraules a les que ja ha pronunciat el company Cerezo; i desitgem i esperem que satisfacin a l'amic Triès de Bes.

El Reglament determina que els Vocals d'aquestes Comissions arbitral, tindran unes dietes. Es diu això, que tindran unes dietes; però no s'havia fixat quina era la quantia d'aquestes dietes ni en quina forma s'abonarien. El senyor Conseller d'Agricultura i Economia va fer avinent al Consell de Govern, aquest extrem que podríem qualificar de buit de la part de la reglamentació en l'assenyalament de dietes que corresponen a aquests vocals i la necessitat absoluta d'atendre'ls, en raó de què no són solament els treballadors de la terra, sinó també els propietaris; de què no són solament els masovers, sinó els propietaris els que han de perdre dies per assistir a les reunions de les Comissions arbitral, per a deliberar en les qüestions que havien d'ésser objecte de la seva competència. No era just que aquests Vocals es desplaressin, deixessin els seus domicilis un dia i un altre dia per fer un recorregut de quilòmetres i passar el dia fora de casa seva, sense tenir retribució. I aleshores es van discutir en el Consell i es van assenyalar unes dietes modestíssimes, si no recordo malament de 15 pessetes.

Per tant, la quantitat es fa difícil, encara que la V. S. digui que podria saber-se fins al centim, es fa difícil de concretar. No hi ha possibilitat de

concretar-la per ara, perquè ni el Govern ni crec que el Parlament pugui saber exactament el nombre de reunions que tindran aquestes Comissions arbitral. Però en definitiva, de totes maneres, pot tenir el senyor Triès de Bes i tots els senyors Diputats, la seguretat de què podran saber, si els interessa, el nombre de pessetes despeses un cop s'hagi acabat la missió d'aquestes Comissions arbitral i també podrà saber-se l'aplicació que es dona al remanent.

Això és el que podem dir a la V. S. I sàpiga que hi ha hagut una limitació extraordinària, procurant que les despeses fossin molt reduïdes, i s'ha fixat una quantitat global. Cal afegir que en aquestes 40.000 pessetes s'hi inclouen una gratificació molt petita per als Secretaris d'aquestes Comissions que no són Vocals de les mateixes.

Aquest és l'abast i consideracions que ha motivat la presentació d'aquest Projecte.

El Sr. TRIES DE BES: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Triès de Bes.

El Sr. TRIES DE BES: Sols per agrair al senyor Conseller Primer les seves explicacions i pregar-li que tingui una visió justa de les nostres intencions i finalitats en plantejar aquesta qüestió. Jo confio en què aquest assumpte el liquidarà el Govern bé, perquè ens interessa molt, i interessa també molt al poble de Catalunya veure les tasques i el nombre de sessions que han celebrat aquestes Comissions Mixtes. Tot això és molt interessant i crec que el Parlament deu saber-ho.

El Sr. CONSELLER de Finances: Si la V. S. em pregunta quin nombre de sessions han celebrat, jo no podria contestar-li.

El Sr. TRIES DE BES: No, no; no és això.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ventosa i Calvell.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: Fem ús de la paraula purament per a posar una qüestió que no serà obstacle ara perquè s'aprovi aquest Projecte, si s'ha d'aprovar...

El Sr. VALLS I TABERNER: Si és just.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: ...sinó perquè serveixi de base per una deliberació ulterior o discussió ulterior que hi pugui haver sobre aquest punt.

Prou comprenem que respecte el nombre de sessions poden haver-hi dificultats per a saber-les, i sobretot, serà molt difícil de tenir el control per saber si les sessions eren o no eren justificades. Però jo desitjaria que vingués aquí una altra dada que em sembla fàcil d'obtenir i que té una importància en aquest respecte, i és el referent al nombre de resolucions que hagin dictat cada una d'aquestes Comissions arbitral, resolucions de conflictes de casos, etcètera. I aleshores podríem saber en realitat la proporció que existiria entre la tasca útil — diguem-ne útil —, la tasca que haurien realitzat aquestes Comissions arbitral i el cost que representaria aquest funcionament, i podríem formar un juí que ens serviria després per a les nostres ulteriors deliberacions. De manera que el que demano al Govern és que ens aportí aquestes dades concretes: nombre de resolucions i classe de resolucions que hagi dictat cada una de les Comissions arbitral que ha funcionat.

El Sr. CONSELLER de Finances: El senyor Ventosa i Calvell prou comprendrà que el Govern no pot accedir ara a això. No hi ha inconvenient en què la V. S. es dirigeixi al President de la Cambra amb aquesta petició; però el Govern no pot acceptar aquesta proposició precisament perquè fins ara, per deliberar i tenir-ho en compte...

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No, no; si no és per deliberar.

El Sr. TRIES DE BES: No és previ.

El Sr. CONSELLER de Finances: Perfectament. Nomenades aquestes Comissions arbitrals, el Govern de Catalunya, tractant-se de catalans, creu que tots els Vocals que les integren són persones d'una perfecta honorabilitat.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: De catalans n'hi ha de tots.

El Sr. CONSELLER de Finances: El Govern, des del moment que procedeix a fer uns nomenaments en aquestes Comissions arbitrals, creu i ha de creure en absotut en l'honorabilitat de tots els Vocals; siguin proposats per propietaris o siguin per masovers. Quan serà hora de judicar si han realitzat una tasca meritòria o de més o menys importància, serà després, i llavors serà hora de judicar de les persones. Abans, no; crec que seria un petit greuge que no és del cas formular.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No sé si ens entenem.

El Sr. CONSELLER de Finances: Sí; perfectament.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: No demano res per al futur; aquestes Comissions porten uns mesos funcionant i el que demano al senyor Conseller Primer és que es porti aquí una relació, que es porti aquí una llista de les resolucions dictades per cada una d'aquestes Comissions.

Això no afecta per a res a l'honorabilitat, i quan tinguem les llistes podrem dir: Senyor Conseller Primer, cada una de les resolucions dictades costa 100 duros, com exemple.

El Sr. CONSELLER de Finances: Sí; està entès.

El Sr. VENTOSA I CALVELL: I podrem formular després un criteri sobre l'eficàcia de la tasca realitzada i el cost que representa, però, repeteixo, això no afecta per a res a l'honorabilitat. A Catalunya i a tots els països hi ha gent que és honora-

ble i altra que no ho és. Uns que complexen amb el seu deure i altres que deixen de complir-lo. A nosaltres ens pertoca fiscalitzar-lo i treure'n deduccions, proposant esmenes al que calgui.

Aquest és l'abast de la nostra proposició. Pel demés, això no és una qüestió prèvia, perquè poden portar-se les dades aquí dintre de dos o tres dies, i amb elles al davant podrem fer les observacions que calguin.

El Sr. CONSELLER de Finances: El Govern en pren bona nota.

(S'aproven els arts. 1.^r i 2.ⁿ del dictamen, amb els vots en contra de la Minoria de Lliga Catalana.)

El Projecte de Llei resta pendent de votació definitiva.

Se suspèn la sessió per menys de mitja hora. Es represa a dos quarts de vuit i vuit minuts de la vetlla.)

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de dimecres

1. Precs i preguntes.
2. Interpellació sobre la situació de la Casa de Caritat.
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió Especial sobre el projecte de Llei de Contractes de Conreu.
4. Discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre el Projecte de Llei creant el Tribunal de Cassació de Catalunya.
5. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió de Justícia i Dret, sobre el projecte de Llei de majoria i habilitació d'edat.
6. Votació definitiva de la Llei de transferències de crèdit entre partides del Pressupost de despeses d'enguany.
7. Votació definitiva de la Llei facultant la Comissaria de Lleida per a la permuta d'una parcel·la de terreny.
8. Votació definitiva de la Llei referent a la concessió d'un crèdit extraordinari.
9. Discussió del dictamen de la Comissió de Cultura sobre el Consell de Cultura de la Generalitat.

(S'aixeca la sessió a dos quarts de vuit i nou minuts de la vetlla.)

